

4 59868 4

Ohvitseride teenistuskäigu seadlus

Tallinn, 1938
Riigi Trükikoja trükk ja kirjastus

257.86(10)

Põhif

24uu.

Sisukord

Ohvitseride teenistuskäigu seadlus

Sf. 15512 a ✓

Riigiraamatukogu.
№ A 29868:91 X

Sunnitsh.

Tallinn, 1938

Riigi Trükikoja trükk ja kirjastus

Sisukord.

I.

1. o s a.

Üldeeskirjad.

		Lk.
1. peatükk	— Seadluse ulatus	§ 1—5 1
2. „	— Üldnõuded ohvitseride kohta	§ 6—9 2
3. „	— Ohvitseride liigitamine	§ 10—22 2
4. „	— Ohvitseriks ülendamine	§ 23—32 4

2. o s a.

Ohvitseride teenistuskäik rahu ajal.

1. peatükk	— Tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride teenistuskäik rahu ajal	§ 33—229 6
1. jagu	— Üldeeskirjad	§ 33—34 6
2. „	— Ohvitseride ametikohad ja nende liigitamine	§ 35—38 6
3. „	— Sõjamineisteriumis või sõjaväes teenivate kaadriohvitseride teenistuskäik	§ 39—169 7
1. jaotis	— Kaadriohvitseride koosseisu täiendamine	§ 39—44 7
2. „	— Kaadriohvitseride kõrgendamine auastmeis	§ 45—81 8
1. alljaotis	— Üldeeskirjad	§ 45—52 8
2. „	— Kõrgendamine nooremohvitseride auastmeisse	§ 53—55 9
3. „	— Kõrgendamine vanemohvitseride auastmeisse	§ 56—58 10
4. „	— Kõrgendamine kindralite ja admiralide auastmeisse	§ 59—60 11
5. „	— Soodustused ja kitsendused auastmeis kõrgendamisel	§ 61—75 11
6. „	— Auastmes kõrgendamise ettepanekute esitamise kord	§ 76—81 13
3. jaotis	— Kaadriohvitseride määramine ametikohtadele	§ 82—99 14
1. alljaotis	— Üldeeskirjad	§ 82—87 14
2. „	— Ülema määramine	§ 88—95 15
3. „	— Ajutise ülema määramine	§ 96—99 16
4. jaotis	— Kaadriohvitseride vabastamine ametikohtadelt	§ 100—107 16
1. alljaotis	— Ülema vabastamine	§ 100—106 16
2. „	— Ajutise ülema vabastamine	§ 107 17
5. jaotis	— Kaadriohvitseride üleviimine	§ 108—116 17
6. „	— Kaadriohvitseride lähetamine	§ 117—136 18
1. alljaotis	— Üldeeskirjad	§ 117—120 18
2. „	— Lähetamine teenistuslase ülesande täitmiseks	§ 121—122 19
3. „	— Lähetamine hariduse täiendamiseks	§ 123—126 19
4. „	— Lähetam. teenistuslaste kogemuste omandamiseks	§ 127—131 20
5. „	— Lähetamine ajutiseks teenimiseks	§ 132—136 21
7. jaotis	— Kaadriohvitseride puhkused	§ 137—156 21
1. alljaotis	— Üldeeskirjad	§ 137—143 21
2. „	— Korraline puhkus	§ 144—148 22
3. „	— Erakorraline puhkus	§ 149—151 23
4. „	— Terviseparanduslik puhkus	§ 152—154 23
5. „	— Pühadepuhkus	§ 155 24
6. „	— Õppeasutiste ja kursuste õppetöö vaheaja arvestamine	§ 156 24

Ohvitseride teenistuskäigu seadlus.

Antud Vabariigi Presidendi poolt 28. novembril 1938 ja avaldatud
8. detsembril 1938 (RT 1938, 100, 871).

I.

1. osa.

Üldeeskirjad.

1. peatükk.

Seadluse ulatus.

§ 1. Käesolev seadlus määrab ohvitseride teenistuskäigu nii rahu kui ka sõja ajal.

§ 2. Käesolevat seadlust, välja arvatud paragrahvid, mis oma iseloomu poolest puudutavad ainult ohvitseride, kohaldatakse ka sõjaväeametnikele.

§ 3. Käesolevas seadluses alluvate ohvitseride teenistuskäigu alal:

- 1) diviisiülemale ettenähtud õigused ja kohused on samuti Sõjaministeeriumi ja sõjaväe keskasutiste ülematel, Sõjavägede Nõukogu asjavalitsejal, Sõjavägede Õppeasutiste ülemal, Merejõudude juhatajal, Õhukaitse ülemal, Kaitseliidu ülemal ja Piirivalve ülemal;
- 2) sõjaväeringkonnaülemale ettenähtud õigused ja kohused on kõigil ülemail, kelle ametikohtadele on koosseisudes ette nähtud IV aste;
- 3) väeosälemale ettenähtud õigused ja kohused on kõigil ülemail, kelle ametikohtadele on koosseisudes ette nähtud V, VI või VII aste.

§ 4. Käesolevas seadluses tarvitatud väeosa mõiste alla kuuluvad Sõjaministeeriumi, sõjaväe, kaitseliidu ja piirivalve üksused, asutised ja keskasutiste osakonnad, mille ülemate ametikohtadele on koosseisudes ette nähtud V, VI või VII aste.

§ 5. Sõjaväe Kõrgema Kohtu ja Sõjaväe Prokuratuuri koosseisu kuuluvate ohvitseride teenistuskäigu kohta on erandid ette nähtud Sõjaväekohtute seadustikus.

2. peatükk.

Üldnõuded ohvitseride kohta.

§ 6. Ohvitser on sõjaväejuht, kes on omandanud vastava ettevalmistuse ja kellele peamiselt tugineb Vabariigi iseseisvuse, sõltumatus ja julgeoleku ning Vabariigis kehtiva seadusliku korra kaitse teostamine, milleks tema on kohustatud igal silmapilgul valmis olema oma elu ohverdamaks.

§ 7. Ohvitseri kui juhi seisukoht nõuab temalt erilisel kogu tema mõistuse, tahte ja jõu pühendamist riigikaitsele ning alalist valvelolekut ja kõhklemata tegutsemist riigikaitse huvides igal ajal ja igas olukorras.

§ 8. Kutse vastutusrikkuse ja kõrgete ülesannete tõttu võib ohvitseriks olla ainult laitmatute elukommetega kodanik, kes tunnustab Eesti Vabariigi Põhiseadusega kehtimapanud riigikorda ning kelles on välja arenenud kõigilt sõjaväelastelt nõutavad omadused kõrgeimal määral.

§ 9. Ohvitser on kohustatud pidama saladuses asjaolusid ja andmeid, millede saladuses pidamine on ette nähtud kehtivate eeskirjadega või ülemuse korraldusega või on vajalik nende asjaolude või andmete riikliku tähtsuse tõttu. See kohustus on kehtiv nii ohvitseri tegelikus sõjaväeteenistuses olles kui ka pärast tema tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamist.

3. peatükk.

Ohvitseride liigitamine.

§ 10. Ohvitseri liigitatakse nende:

- 1) väeliigilise ettevalmistuse järgi;
- 2) erialase ettevalmistuse järgi;
- 3) sõjalise ettevalmistuse ulatuse järgi;
- 4) auastmete järgi;
- 5) sõjaväeteenistusliku seisundi järgi.

§ 11. Väeliigilise ettevalmistuse järgi (§ 10 p. 1) ohvitserid jagunevad vastavate väeliikide ohvitserideks.

Vastava väeliigi ohvitseriks loetakse ohvitser, kes on omandanud selle väeliigi alal ohvitserilt nõutava ettevalmistuse.

§ 12. Erialase ettevalmistuse järgi (§ 10 p. 2) ohvitserid jagunevad vastavate erialade ohvitserideks.

Vastava eriala ohvitseriks loetakse ohvitser, kes on omandanud selle eriala ametikohtadel teenimiseks ohvitserilt nõutava ettevalmistuse.

§ 13. Ohvitseri, kes on omandanud nõutava ettevalmistuse mitme väeliigi alal või mitmel erialal, arvestatakse iga selle väeliigi või eriala ohvitserina, mille alal ta on omandanud ohvitserilt nõutava ettevalmistuse.

§ 14. Sõjalise ettevalmistuse ulatuse järgi (§ 10 p. 3) ohvitserid jagunevad:

- 1) kutseohvitserideks;
- 2) täiendusohvitserideks;
- 3) administratiivohvitserideks.

Kutseohvitserideks loetakse ohvitserid, kes on lõpetanud vähemalt Sõjakooli ohvitserideklassi või Sõjaväe Tehnikakooli rahuaegse kursuse või on omandanud Sõjavägede Juhataja poolt vastavaks tunnustatud väeliigilise ettevalmistuse.

Täiendusohvitserideks loetakse ohvitserid, kes on lõpetanud vähemalt Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli või on omandanud Sõjavägede

Juhataja poolt vastavaks tunnustatud väeliigilise ettevalmistuse või on ülen-
datud ohvitseriks vahvuse eest.

Administratiivohvitserideks loetakse ohvitserid, kes väeliigilise etteval-
mistuse ulatuse poolest ei kuulu kutseohvitseride ega täiendusohvitseride liiki.

§ 15. Ohvitseride ettevalmistamise alused ja kord määratakse vastavates
seadlustes.

§ 16. Auastmete järgi (§ 10 p. 4) ohvitserid jagunevad:

Maa- ja lennuväes:

Mereväes:

Kindralid ja admiralid:

1) kindral	1) admiral
2) kindralleitnant	2) viitseadmiral
3) kindralmajor	3) kontradmiral

Vanemohvitserid:

1) kolonel	1) mereväekapten
2) kolonelleitnant	2) kaptenleitnant
3) major	3) kaptenmajor

Nooremohvitserid:

1) kapten	1) vanemleitnant
2) leitnant	2) leitnant
3) nooremleitnant	3) nooremleitnant
4) lipnik	4) lipnik

§ 17. Eriala-ametikohtadel teenivate kõrgema eriharidusega ohvitseride
eriharidus tähendatakse ära nende auastmete nimetuse järel, nagu: insenerid —
ins., õigusteadlased — jur., geodeedid — geod., arstid — med., loomaarstid —
vet., rohuteadlased — farm., keemikud — keem. Neid nimetusi on tähendatud
ohvitserid kohustatud tarvitama ka oma ametlikus kirjavahetuses.

Kõrgemat sõjalist haridust või sõjalist eriettevalmistust võib ära tähenda-
dada ametlikus kirjavahetuses auastme nimetuse järel järgmiselt:

- 1) Kõrgema Sõjakooli või muu Kõrgemale Sõjakoolile vastava sõjaväe
õppeasutise lõpetamist — KS diplom. või KS vastavalt eriseadluses
ettenähtud korrale;
- 2) Kõrgema Sõjakooli sõjamajandusliku haru või muu kõrgema sõja-
majandusliku õppeasutise lõpetamist — KSM diplom. või KSM vast-
tavalts eriseadluses ettenähtud korrale;
- 3) Sõjaväe Tehnikakooli lõpetamist — sv. tehn.;
- 4) sõjaväelenduri kutse omamist — sv. lendur;
- 5) sõjaväe-lendurvaatleja kutse omamist — sv. l.-vaatl.

Administratiivohvitseride liiki kuuluvus tähendatakse kohuslikult ära
ohvitseri auastme nimetuse ees lühendiga: admin.

Koolivelskerite auastme nimetuse järel on kohuslik lühendi k.-velsk.
tarvitamine.

§ 18. Maaväe või lennuväe ohvitser, kes on saanud nõutava väeliigilise
ettevalmistuse mereväe alal ja on määratud teenima mereväkke, nimetatakse
ümber tema senisele auastmele vastavasse mereväe ohvitseri auastmesse.

Mereväe ohvitser, kes on saanud nõutava ettevalmistuse mõne teise väe-
liigi alal ja on määratud teenima sellesse teise väeliiki, nimetatakse ümber tema
senisele auastmele vastavasse maa- ja lennuväe ohvitseri auastmesse.

Auastmes ümbernimetamine toimub:

- 1) rahu ajal — Vabariigi Presidendi käskkirjaga;
- 2) sõja ajal:
  - a) noorem- ja vanemohvitseride auastmeis ümbernimetamine — Sõjavägede Ülemjuhataja käskkirjaga;
  - b) kindralite (admiralide) auastmeis ümbernimetamine — Vabariigi Presidendi käskkirjaga.

§ 19. Sõjaväeteenistusliku seisundi järgi (§ 10 p. 5) ohvitserid jagunevad:

- 1) tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitserideks;
- 2) reservohvitserideks;
- 3) eruohvitserideks.

§ 20. Tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitserideks (§ 19 p. 1) loetakse ohvitserid, kes teenivad sõjaväelastena Sõjamineisteriumis või sõjaväes või väljaspool Sõjamineisteriumi ja sõjaväge vastavais seadustes või seadlustes ettenähtud alustel.

Neid tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseri, kes on võetud teenistusse alaliseks teenimiseks rahu ajal kindlakuupalgalistena, nimetatakse kaadriohvitserideks.

§ 21. Reservohvitserideks (§ 19 p. 2) loetakse tegelikust sõjaväeteenistusest vabastatud sõjaväeteenistuskohuslikud ohvitserid.

§ 22. Eruohvitserideks (§ 19 p. 3) loetakse ohvitserid, kes on lõplikult vabastatud sõjaväeteenistuskohustest.

4. peatükk.

Ohvitseriks ülendamine.

§ 23. Ohvitseriks ülendamiseks nimetatakse ohvitserikutsele vääristatud kodanikule ohvitseri esimese auastme andmist.

§ 24. Ohvitseriks ülendamisel esimese auastmena antakse kas lipniku või nooremleitnandi auaste § 25—27 ettenähtud alustel.

§ 25. Lipnikuks ülendatakse:

- 1) Sõjakooli ohvitserideklassi vastuvõetud allohvitserid — ohvitserideklassi astumisel;
- 2) Sõjaväe Tehnikakooli vastuvõetud allohvitserid — Sõjaväe Tehnikakooli astumisel;
- 3) Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli aspirandina lõpetanud allohvitserid, kui nad tunnustatakse ohvitserikutse vääriliseks (§ 29):
  - a) rahu ajal — pärast nende vabastamist tegelikust sõjaväeteenistusest ajateenistuse lõpetamise puhul;
  - b) sõja ajal — kohe pärast aspirantideklassi või Lennukooli lõpetamist;
- 4) Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli aspirandina lõpetanud allohvitserid, kes pärast ajateenistuse lõppu on olnud tegelikust sõjaväeteenistuses allohvitserina alla kahe aasta, — nende vabastamise puhul tegelikust sõjaväeteenistusest, kui nad tunnustatakse ohvitserikutse vääriliseks (§ 29);
- 5) Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli aspirandina lõpetanud allohvitserid, keda tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamisel ei ole tunnustatud ohvitserikutse vääriliseks, — pärast vähemalt kaheaastast teenistust kaitseliidus riviala-ametikohtadel, kui nad tunnustatakse ohvitserikutse vääriliseks (§ 29).

§ 26. Sõja ajal võib ülendada lipnikuks allohvitsere ja sõjaväeametnikke ka sõjas ülesnäidatud vahvuse või erakordsete teenete eest, vaatamata sellele, kas allohvitser või sõjaväeametnik on vastava ettevalmistuskursuse lõpetanud või mitte.

§ 27. Nooremleitnantideks ühendatakse Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli aspirandina lõpetanud allohvitserid, kes pärast ajateenistuse lõppu on olnud tegelikus sõjaväeteenistuses allohvitserina vähemalt kaks aastat — nende vabastamise puhul tegelikust sõjaväeteenistusest, kui nad tunnustatakse ohvitserikutse vääriliseks (§ 29).

§ 28. Mobilisatsiooni väljakuulutamise puhul kõik tegelikus sõjaväeteenistuses olevad Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli aspirandina lõpetanud allohvitserid, kes tunnustatakse ohvitserikutse vääriliseks, ühendatakse ohvitserideks ja jäetakse edasi tegelikku sõjaväeteenistusse ohvitseridena.

Neile antakse esimese ohvitseri-auastmena:

- 1) lipniku auaste — kui nad pärast Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli lõpetamist on veel ajateenistuses või on olnud tegelikus sõjaväeteenistuses kaadriallohvitserina alla kahe aasta;
- 2) nooremleitnandi auaste — kui nad pärast Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli lõpetamist on olnud kaadriallohvitserina tegelikus sõjaväeteenistuses kaks aastat või rohkem.

§ 29. Ohvitserikutsele vääristada (§ 25—28) ei või neid, kes:

- 1) ei oma vastavate seaduste alusel hääleõigust Vabariigi Presidendi ja Riigivolikogu valimistel ning rahvahääletamistel;
- 2) seisavad kohtu või eeluurimise all;
- 3) on mõistetud süüdi nendes kuritegudes või niisugusel määral, millega käib kaasas ohvitseri reameheks alandamine;
- 4) on tunnustatud maksujõuetuks, — maksujõuetuse kestel;
- 5) oma isiklike omaduste poolest ei vasta käesoleva seadluse § 8 nõuetele.

Ohvitserikutsele vääristamisel ei ole takistuseks asjaolu, kui isik ainult oma nooruse tõttu ei oma p. 1 tähendatud hääleõigust.

§ 30. Ohvitserikutsele vääristamise korra määrab Sõjavägede Juhataja või Sõjavägede Ülemjuhataja.

§ 31. Ohvitseriks ülendamisel antava auastme vanuseks arvatakse ülendamispäev. Erandina:

- 1) lipnikuks § 25 p. 4 või § 28 korras ülendatavale kaadriallohvitserile arvatakse vanuseks päev, mil ülendatav pärast Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli lõpetamist astus tegelikku sõjaväeteenistusse kaadriallohvitserina;
- 2) nooremleitnandiks § 27 või 28 korras ülendatavale arvatakse vanuseks päev, mil ülendataval pärast Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli lõpetamist täitus kaks aastat tegelikku sõjaväeteenistust kaadriallohvitserina;
- 3) lipnikuks § 25 p. 1 või 2 korras ülendatavale arvatakse auastme vanuseks Sõjakooli ohvitserideklassi või Sõjaväe Tehnikakooli sisseastumise päev.

§ 32. Ohvitseriks ülendab oma käskkirjaga: rahu ajal — Vabariigi President, sõja ajal — Sõjavägede Ülemjuhataja.

2. osa.

Ohvitseride teenistuskäik rahu ajal.

1. peatükk.

Tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride teenistuskäik rahu ajal.

1. jagu.

Üldeeskirjad.

§ 33. Rahu ajal loetakse käesoleva seadluse piirides tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitserideks:

- 1) Sõjamineisteriumis või sõjaväes teenivad kaadriohvitserid;
- 2) väljapoole Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatud kaadriohvitserid (§ 170);
- 3) kaitseliidus teenivad kaadriohvitserid;
- 4) piirivalves teenivad kaadriohvitserid;
- 5) õppuste otstarbeks või katsemobilisatsiooni puhul tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitserid;
- 6) Sõjamineisteriumis, sõjaväes või kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohtadel teenivad tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitserid.

§ 34. Ohvitser loetakse tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseriks sellest päevast, millest ta on vastava käskkirjaga arvatud tegelikku sõjaväeteenistusse, kuni selle päevani, millest arvates ta on vabastatud tegelikust sõjaväeteenistusest samas korras.

2. jagu.

Ohvitseride ametikohad ja nende liigitamine.

§ 35. Sõjavägede Juhataja ametikohast madalamad ohvitseride ametikohad jagunevad 14 astmesse.

	I astmesse kuuluvad	Sõjavägede Staabi ülema, Sõjainistri abi ja vastavad ametikohad;
II	„	„ diviisiülema ja vastavad ametikohad;
III	„	„ üksiku brigaadi ülema ja vastavad ametikohad;
IV	„	„ brigaadiülema ja vastavad ametikohad;
V	„	„ üksiku brigaadi ülema abi ja vastavad ametikohad;
VI	„	„ rügemendiülema ja vastavad ametikohad;
VII	„	„ üksiku pataljoni ülema ja vastavad ametikohad;
VIII	„	„ rügemendiülema abi ja vastavad ametikohad;
IX	„	„ pataljoniülema ja vastavad ametikohad;
X	„	„ üksiku kompanii ülema ja vastavad ametikohad;
XI	„	„ kompaniiülema ja vastavad ametikohad;
XII	„	„ komandoulema ja vastavad ametikohad;
XIII	„	„ üksiku rühma ülema ja vastavad ametikohad;
XIV	„	„ rühmaülema ja vastavad ametikohad.

§ 36. Ohvitseride ametikohad ja nende astmed määratakse koosseisudega.

§ 37. Ülesannete iseloomu järgi ohvitseride ametikohad jagunevad riviala- ja eriala-ametikohtadeks.

§ 38. Riviala-ametikohtadeks loetakse Sõjavägede Juhataja ning lahingu-, õppe- ja vahiteenistuse koondiste, üksuste ja allüksuste ülemate, nende

abide ja väljaõpet teostavate instruktorite ametikohad. Kõik teised ametikohad loetakse eriala-ametikohtadeks.

Kahtluse korral, kas ametikohta lugeda riviala- või eriala-ametikohaks, otsustab küsimuse Sõjavägede Nõukogu.

3. jagu.

Sõjamineisteriumis või sõjaväes teenivate kaadriohvitseride teenistuskäik.

1. jaotis.

Kaadriohvitseride koosseisu täiendamine.

§ 39. Kaadriohvitseride koosseisu Sõjamineisteriumis ja sõjaväes rahu ajal täiendatakse normaalselt Sõjakooli ohvitserideklassi või Sõjaväe Tehnikakooli lõpetajatest. Tarbe korral Sõjamineisteriumi ja sõjaväe kaadriohvitseride koosseisu rahu ajal võib täiendada ka kaitseliidust või piirivalvest kaadriohvitseride üleviimisega, kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride määramisega kaadriohvitseride ametikohtadele või reservist ohvitseride tegelikku sõjaväeteenistusse võtmisega.

§ 40. Reservist võib võtta tegelikku sõjaväeteenistusse kaadriohvitserideks ainult neid ohvitseri, kes:

- 1) ettevalmistuselt on kutseohvitserid; erandina võib võtta ka neid täiendusohvitseri, kes omavad kõrgemat haridust või erialast ettevalmistust, samuti ka neid kõrgemat haridust mitteomavaid täiendusohvitseri, keda võetakse tegelikku sõjaväeteenistusse ettevalmistamiseks kutse- või erialaohvitserideks;
- 2) vastavad sellele ametikohale määramise tingimustele (§ 88), kuhu nad teenistusse võetakse;
- 3) on oma tervisliku seisukorra poolest kõlblikud sõjaväeteenistusse; riviala-ametikohtadele teenistusse võetavad peavad olema tervislikult kõlblikud riviteenistusse;
- 4) ei ole varem tegelikust sõjaväeteenistusest vabastatud ühel neist põhjustest, mis on tähendatud käesoleva seadluse § 159 p. 7 ja 9 ning § 160 p. 2—4;
- 5) ei ole käesoleva seadluse § 29 p. 1—4 tähendatud seisukorras.

§ 41. Kaadriohvitser, kes on vabastatud tegelikust sõjaväeteenistusest tervisrikke tõttu, mis on saadud sõltuvalt teenistuskohuste täitmisest, võetakse ta enda soovil tagasi tegelikku sõjaväeteenistusse kas mõnele vakantssele kaadriohvitseri ametikohale või vastava ametikoha puudumisel üle koosseisu juhul, kui tähendatud ohvitseri tervislik seisund on paranenud niivõrd, et ta on muutunud tervislikult kõlblikuks sõjaväeteenistusse, kaotades selle tagajärjel pensionisaamise õiguse, ja kui ta vastab § 40 p. 1—3 ja 5 ettenähtud tingimustele.

§ 42. Reservist kaadriohvitseri ametikohale tegelikku sõjaväeteenistusse astuda soovija esitab kirjaliku sooviavalduse Sõjavägede Staabi ülema kaudu kas Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja nimele, vastavalt sellele, kelle alluvusse ta soovib teenistusse astuda.

Sooviavaldusele ohvitser lisandab:

- 1) lühikese elulookirjelduse selle aja kohta, mil ta on olnud reservis pärast viimast reservi arvamist;
- 2) allkirja, et ta ei ole § 29 p. 1—4 tähendatud seisukorras.

§ 43. Reservist kaadriohvitseri ametikohale tegelikku sõjaväeteenistusse võtab oma käskkirjaga:

- 1) kapteni või madalamais auastmes olevaid — Sõjaminister või Sõjavägede Juhataja, vastavalt sellele, kelle alluvusse ohvitser teenistusse võetakse;
- 2) majori või kõrgemas auastmes olevaid — Vabariigi President.

§ 44. Paragrahve 40—43 kohaldatakse ka tegelikus sõjaväeteenistuses kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate ohvitseride määramisel kaadriohvitseride ametikohtadele.

2. jaotis.

Kaadriohvitseride kõrgendamine auastmes.

1. alljaotis.

Uldeeskirjad.

§ 45. Ohvitseri kõrgendatakse auastmes auastmete järjekorras, kusjuures korraga kõrgendada võib ainult ühe auastme võrra. Erandid sellest üldreeglist on ette nähtud § 71 ja 72.

§ 46. Auastmes kõrgendada võib ainult neid ohvitseri, kes:

- 1) teenivad ülemana ametikohtadel, mis võimaldavad kõrgendamist esitatavasse auastmesse;
- 2) on vääristatud auastmes kõrgendamiseks;
- 3) vastavad kõigile muudele käesolevas jaotises ettenähtud tingimustele.

§ 47. Kapteni ja kõrgemaise auastmesse kõrgendatavate ohvitseride arvud iga auastme kohta eraldi määrab igal aastal Vabariigi President Sõjavägede Juhataja ettepanekul.

§ 48. Ametikohad (§ 35) võimaldavad kõrgendada ohvitseri järgmiselt:

- 1) Sõjavägede Juhataja ametikoht — kuni kindrali (admirali) auastmesse;
- 2) I astme ametikoht — kuni kindralleitnandi (viitseadmirali) auastmesse;
- 3) II astme ametikoht — kuni kindralmajori (kontradmirali) auastmesse;
- 4) III, IV, V ja VI astme ametikohad — kuni koloneli (mereväekapteni) auastmesse;
- 5) VII ja VIII astme ametikohad — kuni kolonelleitnandi (kaptenleitnandi) auastmesse;
- 6) IX ja X astme ametikohad — kuni majori (kaptenmajori) auastmesse;
- 7) XI ja XII astme ametikohad — kuni kapteni (vanemleitnandi) auastmesse;
- 8) XIII ja XIV astme ametikohad — kuni leitnandi auastmesse.

Erandid nende ametikohtade kohta, kus ohvitseri võib kõrgendada ühe astme võrra kõrgemasse auastmesse, kui seda võimaldab ametikoha aste eelmise löike järgi, nähakse ette koosseisudes.

§ 49. Igal auastmel on vanus, mis määratakse ohvitseri auastmes kõrgendamisel.

Kõrgendamisel määratakse auastme vanuseks:

- 1) nooremohvitseridele, välja arvatud kaptenid (vanemleitnandid) ja § 53 ettenähtud kõrgendamised, — auastme väljateenimise päev;
- 2) kaptenitele (vanemleitnantidele), vanemohvitseridele ja kindralitele (admiralidele) — kõrgendamispäev.

§ 50. Järgmisse auastmesse kõrgendamiseks ettenähtud väljateenitud aeg arvatakse senise auastme vanuse päevast.

Väljateenitud aja arvele ei võeta aega, mil ohvitser:

- 1) viibis reservis või erus;
- 2) viibis kohtuotsuse põhjal vangistuses või arestis;
- 3) oli ametikohalt eemaldatud või vahistatud juurdluse või eeluurimise või kohtu all olemise tõttu, kui ohvitser mõisteti süüdi kohtu poolt, olgugi mitte selles süüteo, milles teda süüdistati kohtu alla andmisel;
- 4) viibis teenistustasuta puhkusel;
- 5) oli ära teenistuskohuste täitmiselt üle 26 nädala vahetpidamata või üle 30 nädala ühe kalendriaasta jooksul korduvalt, välja arvatud teenistuskohuste täitmisel saadud tervisriikete tõttu äraoldud aeg;
- 6) oli atesteeritud mitterahuldavaks;
- 7) viibis sõjavangis, välja arvatud juhud, kui vangilangenud ohvitser enne sõja lõppu tuli vangist põgenemise teel tagasi.

§ 51. Auastmeis kõrgendatakse üks kord aastas — Vabariigi aastapäeval. Erandina sellest üldreeglit kõrgendatakse:

- 1) Sõjakooli ohvitserideklassi lõpetanud lipnikke (§ 53 p. 1):
  - a) kõrgema haridusega — kohe pärast ohvitserideklassi lõpetamist;
  - b) teisi — pärast juhtimispraktika lõppu väeosades või pärast kutsealase praktika lõppu Sõjavägede Staabi Topo-Hüdrograafia Osakonnas;
- 2) Sõjaväe Tehnikakooli lõpetanud lipnikke (§ 53 p. 2) — kohe pärast Sõjaväe Tehnikakooli lõpetamist;
- 3) kõrgema haridusega lipnikke, kes on võetud tegelikku sõjaväeteenistusse määramiseks oma eriala ametikohale (§ 53 p. 3) — kohe pärast tegelikku sõjaväeteenistusse võtmist;
- 4) Sõjaväe Kõrgema Kohtu esimehe või sõjaväeprokuröri ametikohale määratavaid (§ 71 ja 72) — ühel ajal ametikohale määramisega;
- 5) lipnikke, kes on lähetatud kõrgematesse õppeasutistesse kõrgema hariduse omandamiseks (§ 53 p. 6) — kohe pärast kõrgema õppeasutise lõpetamist.

§ 52. Auastmes kõrgendab ohvitseri Vabariigi President oma käskkirjaga.

2. alljaotis.

Kõrgendamine nooremohvitseride auastmeisse.

§ 53. Nooremleitnandiks kõrgendatakse lipnik:

- 1) kes lõpetas Sõjakooli ohvitserideklassi:
  - a) vähemalt hästi — vanusega õppekursuse algpäevast;
  - b) rahuldavalt — vanusega päevast, mil täitus 1 aasta õppekursuse algpäevast;
- 2) kes lõpetas Sõjaväe Tehnikakooli:
  - a) vähemalt hästi — vanusega päevast, mil täitus 2 aastat õppekursuse algpäevast;
  - b) rahuldavalt — vanusega päevast, mil täitus 3 aastat õppekursuse algpäevast;
- 3) kes omab kõrgemat haridust ja on võetud tegelikku sõjaväeteenistusse tema kõrgemale haridusele vastavale erialaametikohale (§ 51 p. 3) — vanusega tegelikku sõjaväeteenistusse võtmise päevast;

- 4) kes on võetud tegelikku sõjaväeteenistusse ettevalmistamiseks kutseohvitseriks, kuid kes lahkus või kes vabastati tegelikust sõjaväeteenistusest enne Sõjakooli ohvitserideklassi lõpetamist või keda pärast ohvitserideklassi lõpetamist ei vääristatud kutseohvitseriks — vanusega sellest päevast, mil tal pärast ajateenistuse lõppu täitus 2 aastat tegelikku sõjaväeteenistust kaadriallohviterina ja kaadriohvitserina;
- 5) kes on võetud tegelikku sõjaväeteenistusse ettevalmistamiseks kutseohvitseriks, kuid kes lahkus või kes vabastati tegelikust sõjaväeteenistusest enne Sõjaväe Tehnikakooli lõpetamist või keda pärast Sõjaväe Tehnikakooli lõpetamist ei vääristatud kutseohvitseriks, kui ta on olnud pärast ajateenistuse lõppu tegelikus sõjaväeteenistuses kaadriallohviterina ja kaadriohvitserina vähemalt 2 aastat — vanusega päevast, mil tal pärast ajateenistuse lõppu täitus 2 aastat tegelikku sõjaväeteenistust kaadriallohviterina ja kaadriohvitserina;
- 6) kes lõpetas kõrgema õppeasutise (§ 51 p. 5) — vanusega kõrgendamise päevast.

§ 54. Leitnandiks kõrgendatakse nooremleitnant, kes:

- 1) on välja teeninud leitnandi auastmele viis aastat;
  - 2) omab vähemalt head atestatsiooni viimase aasta eest.
- § 55. Kapteniks (vanemleitnandiks) võib kõrgendada leitnanti, kes:
- 1) vahenditult enne auastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamist kapteniks (vanemleitnandiks);
  - 2) on välja teeninud kapteni (vanemleitnandi) auastmele vähemalt viis aastat;
  - 3) on atesteeritud vähemalt heaks kahe viimase aasta jooksul.

3. alljaotis.

Kõrgendamine vanemohvitseride auastmeisse.

§ 56. Majoriks (kaptenmajoriks) võib kõrgendada kaptenit (vanemleitnanti), kes:

- 1) vahenditult enne auastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamist majoriks (kaptenmajoriks);
- 2) on välja teeninud majori (kaptenmajori) auastmele vähemalt neli aastat;
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks kolme viimase aasta jooksul.

§ 57. Kolonelleitnandiks (kaptenleitnandiks) võib kõrgendada majorit (kaptenmajorit), kes:

- 1) vahenditult enne auastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamist kolonelleitnandiks (kaptenleitnandiks);
- 2) on välja teeninud kolonelleitnandi (kaptenleitnandi) auastmele vähemalt neli aastat;
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks kolme viimase aasta jooksul.

§ 58. Koloneliks (merväekapteniks) võib kõrgendada kolonelleitnanti (kaptenleitnanti), kes:

- 1) vahenditult enne auastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamist koloneliks (merväekapteniks);

- 2) on välja teeninud koloneli (mereväekapteni) auastmele vähemalt neli aastat;
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks kolme viimase aasta jooksul.

4. alljaotis.

Kõrgendamine kindralite ja admiralide auastmeisse.

§ 59. Kindralmajoriks (kontradmiraaliks) võib kõrgendada koloneli (mereväekapteni), kes:

- 1) vahenditult enne auastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamist kindralmajoriks (kontradmiraaliks);
- 2) on välja teeninud kindralmajori (kontradmiraali) auastmele vähemalt neli aastat;
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks nelja viimase aasta jooksul, kui ohvitser sel ajal kuulus atesteerimisele.

§ 60. Kindralleitnandiks (viitseadmiraaliks) võib Vabariigi President omal äranägemisel kõrgendada kindralmajorid (kontradmiraalid) ja kindraliks (admiraaliks) kindralleitnante (viitseadmiraalid), kes on määratud vastavate ametikohtadele.

5. alljaotis.

Soodustused ja kitsendused auastmeis kõrgendamisel.

§ 61. Sõjaväelenduri või -lendurvaatleja kutses kinnitatud ohvitseridele, kes teenivad lennuväes või lennuväelastele ettenähtud ametikohtadel muude väeliikide üksustes või asutistes, antakse auastmes kõrgendamisel soodustusi järgmiselt:

- 1) leitnante võib kõrgendada kapteni (vanemleitnandi) auastmesse olenemata ametikohast;
- 2) kapteneid (vanemleitnante) võib kõrgendada majori (kaptenmajori) auastmesse, kui nad on määratud ülemaks vähemalt XI astme ametikohale.

§ 62. Kõigil ohvitseridel, välja arvatud lenduri- ja lendurvaatleja-õpilased, lühendatakse järgmise auastme väljateenimise aega ühe kuu võrra iga 8 tunni eest, mis nad on viibinud senises auastmes lennus teenistusülesannete täitmisel sõjaväelennukil või väljaõppe otstarbel ka eralennukil. Seejuures auastme väljateenimise aja lühendus ei või olla suurem kui üks aasta igas auastmes.

§ 63. Allveelaevades teenivail ohvitseridel lühendatakse järgmise auastme väljateenimise aega ühe kuu võrra iga 8 tunni eest, mis nad on viibinud vee all teenistusülesannete täitmisel senises auastmes. Seejuures auastme väljateenimise aja lühendus ei või olla suurem kui üks aasta igas auastmes.

§ 64. Kõrgema Sõjakooli või mõne muu vastava kõrgema sõjalise õppeasutise või kursuse lõpetanud ohvitseridel lühendatakse lõpetamisel omatud auastmele järgneva auastme väljateenimise aega ühe aasta võrra. Seda soodustust antakse ohvitserile ainult ühe õppeasutise või kursuse lõpetamise eest.

§ 65. Eesti Vabariigis tunnustatud kõrgema eriharidusega oma erialal teenivatel ohvitseridel lühendatakse auastme väljateenimise aega järgmiselt:

- 1) neil, kes on lõpetanud kõrgema õppeasutise, kuhu vastuvõtmisel on nõutav ülikooli astumist õigustava õppeasutise või sellele vastav

haridus ja kus õppekursus kestab vähemalt 5 aastat — leitnandi auastme väljateenimise aega kahe aasta võrra ja kapteni (vanemleitnandi) auastme väljateenimise aega ühe aasta võrra;

- 2) neil, kes on lõpetanud kõrgema õppeasutise, kuhu vastuvõtmisel on nõutav ülikooli astumist õigustava õppeasutise või sellele vastav haridus ja kus õppekursus kestab vähemalt 4 aastat — leitnandi ja kapteni (vanemleitnandi) auastme väljateenimise aega igal ühe aasta võrra;
- 3) neil, kes on lõpetanud kõrgema õppeasutise, kuhu vastuvõtmisel on nõutav ülikooli astumist õigustava õppeasutise või sellele vastav haridus ja kus õppekursus kestab vähemalt 3 aastat — leitnandi auastme väljateenimise aega ühe aasta võrra.

§ 66. Leitnante, kes kuni 3. jaanuarini 1920 on võtnud osa Vabadussõjast ohvitseridena, võib kõrgendada kapteni (vanemleitnandi) auastmesse olenemata ametikohast.

§ 67. Kapteneid (vanemleitnante), kellele on annetatud Vabaduse Risti, võib kõrgendada majoriks (kaptenmajoriks) olenemata ametikohast, kui nad on tegelikult olnud kapteni (vanemleitnandi) auastmes kaadriohvitserina vähemalt 10 aastat ja on atesteeritud vähemalt heaks kolme viimase aasta jooksul.

Kapteneid (vanemleitnante), kellele ei ole annetatud Vabaduse Risti, võib kõrgendada majoriks (kaptenmajoriks) olenemata ametikohast, kui nad on tegelikult olnud kapteni (vanemleitnandi) auastmes kaadriohvitserina vähemalt 15 aastat ja on atesteeritud vähemalt heaks kolme viimase aasta jooksul.

§ 68. Kapteneid (vanemleitnante), kes on teeninud kaadriohvitserina kapteni (vanemleitnandi) auastmes vähemalt 10 aastat, võib kõrgendada majoriks (kaptenmajoriks), kui nad:

- 1) teenivad ülemana kompanii- või vastava riviüksuse ülema ametikohal;
- 2) on kompaniiülema, vastavail või kõrgemal ametikohtadel kas igal üksikult või kokku teeninud pidevalt vähemalt 10 aastat;
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks kolme viimase aasta jooksul.

§ 69. Majoreid (kaptenmajoreid), kes on teeninud kaadriohvitserina majori (kaptenmajori) auastmes vähemalt 10 aastat, võib kõrgendada kolonelleitnandiks (kaptenleitnandiks), kui nad:

- 1) teenivad ülemana pataljoni- või vastava riviüksuse ülema ametikohal;
- 2) on pataljoniülema, vastavail või kõrgemal ametikohtadel kas igal üksikult või kokku teeninud pidevalt vähemalt 10 aastat, Vabaduse Risti kavalerid — 5 aastat;
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks kolme viimase aasta jooksul.

§ 70. Kolonelleitnante (kaptenleitnante), kes on teeninud kaadriohvitserina kolonelleitnandi (kaptenleitnandi) auastmes vähemalt 10 aastat, võib kõrgendada koloneliks (merekapteniks), kui nad:

- 1) teenivad ülemana üksiku pataljoni ülema või vastaval ametikohal;
- 2) on üksiku pataljoni ülema või vastavatel ametikohtadel kas igal üksikult või kokku teeninud pidevalt vähemalt 10 aastat, Vabaduse Risti kavalerid — 5 aastat;
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks kolme viimase aasta jooksul.

§ 71. Ohvitser kõrgendatakse sõjaväeprokuröri ametikohale määramisega ühtlasi koloneliks (merekapteniks), vaatamata tema celmisele auastmele või selle auastme vanusele.

§ 72. Ohvitser kõrgendatakse Sõjaväe Kõrgema Kohtu esimehe ametikohale määramisega ühtlasi kindralmajoriks (kontradmiraaliks), vaatamata tema eelmisele auastmele või selle auastme vanusele.

§ 73. Täiendus- või administratiivohvitseri, välja arvatud kõrgema eriharidusega vastavil eriala-ametikohtadel teenivad ohvitserid, võib kõrgendada ainult kuni majori (kaptenmajori) auastmesse.

§ 74. Täiendusohvitseri, kes Väeliigi ohvitseride ettevalmistamise seadluse alusel on võetud tegelikku sõjaväeteenistusse ettevalmistamiseks Sõjakooli ohvitserideklassi, ei kõrgendata auastmeis ettevalmistamise aja kestel, kuigi nad vastavad auastmes kõrgendamise tingimustele. Samuti ei kõrgendata auastmeis õppeaja kestel Sõjakooli ohvitserideklassi, Sõjaväe Tehnikakooli ega topo-hüdrograafiakursuse õpilasi-täiendusohvitseri ega neid täiendusohvitseri, kes on võetud tegelikku sõjaväeteenistusse ettevalmistamiseks eriala-ohvitserideks ja on lähetatud kõrgematesse õppeasutistesse kõrgema hariduse omandamiseks.

§ 75. Sõjaväelisse vangistusse mõistetud ohvitseri võib esitada auastmes kõrgendamisele ainult Vabariigi Presidendi erilisel otsusel, et mõistetud karistus ei ole takistuseks asjaomase ohvitseri kõrgendamisele teenistuses.

G. alljaotis.

Auastmes kõrgendamise ettepanekute esitamise kord.

§ 76. Auastmes kõrgendamise ettepanekuid (vorm lisas nr. 1) teevad: väeosaülemad — neile alluvate kohta, väeosaülemast kõrgemad ülemad — neile vahenditult alluvate kohta.

Sõjaväekohtu-uurijate kohta auastmes kõrgendamise ettepanekud teeb Sõjaväe Kõrgema Kohtu korraldav istung. Sõjaväe Kõrgema Kohtu esimehe ja alatiste liikmete kohta auastmes kõrgendamise ettepanekud teeb Sõjaminister.

§ 77. Auastmes kõrgendamise ettepanekud saadetakse Sõjavägede Staapi 15. jaanuariks.

Erandina § 51 ettenähtud kõrgendamiste puhul:

- 1) nooremleitnandi auastmesse kõrgendamise ettepanekud esitatakse kohe pärast seda, kui on selgunud § 51 tähendatud lipnikkude vastavus kõrgendamiseks;
- 2) Sõjaväe Kõrgema Kohtu esimehe või sõjaväeprokuröri auastmes kõrgendamise ettepanekud esitatakse ühel ajal nende ametikohale määramise ettepanekutega.

§ 78. Kõrgendamise ettepanekud § 76 tähendatud ülemate poolt esitatakse alluvuse korras ühes vahepealsete ülemate seisukohtadega vastavalt Sõjaministrile või Sõjavägede Juhatajale Sõjavägede Staabi ülema kaudu kõigi nende ohvitseride kohta, kes on täitnud kõrgendamise eeltingimused.

§ 79. Vabariigi Presidendile tehakse auastmeis kõrgendamise ettepanek Vabariigi Presidendi poolt relvastatud jõududele antava käskkirja kava kujul, kuhu kantakse kõigi, ka väljaspool Sõjaministeeriumi ja sõjaväge teenivate ohvitseride nimed, kes kõrgendamiseks esitatakse. Seejuures:

- 1) kaptenist (vanemleitnandist) madalamaisse auastmeisse kõrgendamiseks esitatakse kõik ohvitserid, kes vastavad kõigile kõrgendamistingimustele ja vastavalt alluvusele Sõjaministri, Sõjavägede Juhataja või Siseministri poolt on leitud väärilisteks auastmes kõrgendamiseks;

2) kapteni (vanemleitnandi) ja kõrgemasse auastmeisse kõrgendamiseks esitatakse ohvitseri ainult Vabariigi Presidendi poolt iga auastme kohta määratud arvul.

§ 80. Kui kapteni (vanemleitnandi) ja kõrgemasse auastmeisse kõrgendamiseks ettepanud ja vastavalt alluvusele Sõjainistri, Sõjavägede Juhataja või Siseministri poolt kõrgendamise väärilisteks tunnustatud ohvitseride arv ületab Vabariigi Presidendi poolt kindlaksmääratud arvu, esitatakse igas auastmes vastav arv ohvitseri auastmele väljateenitud aja suuruse järjekorras, arvestades seejuures ka vastavale auastmele väljateenimise aja lühendamisi, mis käesoleva seadluse järgi antakse kõrgema õppeasutise lõpetamise, kõrgema hariduse omanise või lennus või vee all viibimise aja eest (§ 62—65).

§ 81. Sõjaväe Kõrgema Kohtu alatise liikme või sõjaväekohtu-uurija ametikohal teeniv ohvitser, kes vastab kõigile auastmes kõrgendamise tingimustele, esitatakse auastmes kõrgendamiseks väljaspool auastmeis kõrgendamiseks määratud ohvitseride üldist arvu.

3. jaotis.

Kaadriohvitseride määramine ametikohtadele.

1. alljaotis.

Üldeeskirjad.

§ 82. Ohvitser määratakse ametikohale kas ülemaks või ajutiseks ülemaks.

§ 83. Ülemaks võib ohvitseri määrata vakantsile ametikohale.

Ajutiseks ülemaks võib ohvitseri määrata nii vakantsile kui ka mittevakantsile ametikohale.

§ 84. Kohtu või eeluurimise all olevat ohvitseri ei või määrata uuele ametikohale, mis astmelt on kõrgem tema senisest ametikohast.

Sõjaväelisse vangistusse mõistetud ohvitseri võib määrata ülemaks ametikohale, mis astmelt on kõrgem ametikohast, mis tal oli enne kohtuotsust, ainult Vabariigi Presidendi erilisel otsusel, et mõistetud karistus ei ole takistuseks tema kõrgendamisele teenistuses.

§ 85. Kohtuotsusega ametikohalt tagandatud ohvitseri võib määrata uuesti ülemaks tema endisele, sama- või kõrgemaastmelisele ametikohale Vabariigi Presidendi eriloal, kui vabastamisest on möödunud vähemalt üks aasta ja kui ohvitser on atesteeritud vähemalt heaks üldises atesteerimise korras.

§ 86. Esimese ja teise astme sugulased ja hõimlased ei või teenida vahenditu alluvuse vahekorras.

Esimese, teise, kolmanda ja neljanda astme sugulased ja hõimlased ei või teenida majanduslikkudel ametikohtadel koos ühes väeosas ega vahenditu alluvuse vahekorras mitmesugustes väeosades või asutistes.

Erandeid tarbe korral võib teha: IV astme ja kõrgemal ametikohtadel teenivate kohta — Vabariigi President, madalamal ametikohtadel teenivate kohta vastavalt nende alluvusele — Sõjainister või Sõjavägede Juhataja.

§ 87. Senise ametikoha üleandmine ja uue ametikoha vastuvõtmine peab teostuma ühe kuu kestel arvates määramise otsuse teadasaamise päevast, kui vastava seadlusega või ametikohale määrava või üleviiva ülema poolt ei ole määratud eritähetaega uuele ametikohale asumiseks.

2. alljaotis.

Ülema määramine.

§ 88. Ohvitseri võib määrata ülemaks:

- 1) XIV astme ametikohale — kui ta omab ametikohale vastavat väeliigilist või erialast üldist ettevalmistust;
- 2) XIII—II astme ametikohtadele — kui ta:
  - a) omab ametikohale vastavat väeliigilist või erialast üldist ettevalmistust;
  - b) teenimisega vastavail ametikohtadel või vastavail kursustel või staažidel on omandanud vajalikke praktilisi oskusi ja need oskused on ametikohale määrava või üleviiva ülema poolt tunnustatud küllaldasteks ametikohale ülemaks määramiseks;
- 3) I astme ametikohale — kui ta on olnud ülemaks vähemalt III astme ametikohal, omab vastavat sõjalist ettevalmistust ning vajalikkude sõjaväeteenistuslikku vilumust ja kogemusi.

Ülemaks määramisel kõrgemaastmelisele ametikohale madalamaastmeliselt ametikohalt, kus ohvitser kuulub atesteerimisele, on ohvitserilt nõutav vähemalt hea atestatsioon kahe viimase aasta eest.

§ 89. Ülemate valikul peetakse silmas eeskätt ohvitseri vastavust ametikohale ja seejärel tema auastet ja selle vanust.

§ 90. Ülemaid XIV ja XIII astme ametikohtadele, välja arvatud rühmaülemate ametikohad kompaniides, patareides ja eskadronides, kus valmistatakse ette täiendusallohvitseri, — valitakse väeosa koosseisu kuuluvate ohvitseride hulgast, silmas pidades teenistushuvisid. Valikut teostab väeosaulem. Tarbe korral täiendatakse väeosa koosseisu teistest väeosadest ohvitseride üleviimisega või § 39—44 ettenähtud korras.

§ 91. Ülemaid XII astme ametikohtadele ning rühmaülemaid kompaniidesse, patareidesse ja eskadronidesse, kus valmistatakse ette täiendusallohvitseri, valib diviisiulem kõigi väekoondise koosseisu kuuluvate vastavate ohvitseride hulgast. Kohase ohvitseri mitteleidmisel pöörduv diviisiulem Sõjavägede Staabi ülema poole, kes selgitab välja vastava ohvitseri kõigi kaadriohvitseride hulgast ja tarbe korral esitab selle ohvitseri üleviimiseks vastavasse väeossa.

§ 92. Ülemad XI ja kõrgema astme ametikohtadele valitakse kõigi vastavate kaadriohvitseride hulgast.

§ 93. XI—II astme ametikohtade vabanemisest väeosade ja kõrgemad ülemad kannavad ette alluvuse korras Sõjavägede Staabi ülema kaudu, kusjuures diviisiulemad iga kord esitavad ka nende ohvitseride nimed, kes väekoondise koosseisu kuuluvaist ohvitseridest on kõige kohasemad neile ametikohtadele määramiseks. Kui ametikoha vabanemine on ette teada, tehakse vastav ettekanne otsekohe pärast ametikoha vabanemise selgumist.

Sõjavägede Staabi ülem selgitab, kes kõigist vastavatest kaadriohvitseridest on kõige kohasemad ametikohale ülemaks määramiseks, ära kuulates ka vastava diviisiülema või eriteenistuse juhi ja tarbe korral ka vastava väeliigi inspektori arvamuse, ja teeb ettepaneku ametikoha täitmiseks vastavalt ametikoha alluvusele Sõjaministrile või Sõjavägede Juhatajale.

§ 94. Ohvitseri valik Sõjavägede Juhataja või Sõjainistri abi ametikohale teostub Riigikaitse rahuaegse korralduse seaduse kohaselt.

Sõjavägede Staabi ülema ametikohale valib ja esitab määramiseks ohvitseri Sõjavägede Juhataja.

§ 95. Ülemaks määrab oma käskkirjaga:

- 1) Sõjavägede Juhataja ja I—VII astme ametikohtadele — Vabariigi President Riigikaitse rahuaegse korralduse seaduses ettenähtud korras;
- 2) VIII—XI astme ametikohtadele — vastavalt ametikoha alluvusele Sõjaminister või Sõjavägede Juhataja;
- 3) XII astme ametikohtadele ning rühmaülemate ametikohtadele kompaniides, patareides ja eskadronides, kus valmistatakse ette täiendus-allohvitsere, — diviisiülem;
- 4) XIII ja XIV astme ametikohtadele, välja arvatud rühmaülemate ametikohad kompaniides, patareides ja eskadronides, kus valmistatakse ette täiendusallohvitsere, — väeosäülem.

3. alljaotis.

Ajutise ülema määramine.

§ 96. Ohvitser määratakse ajutiseks ülemaks:

- 1) vakantsele ametikohale — ametikoha vabanemise puhul kuni ülema määramiseni;
- 2) mittevakantsele ametikohale — ülema ajutise äraoleku ajaks.

§ 97. Ajutised ülemad määratakse võimalikult samas väeosas teenivate ohvitseride hulgast ülemuse valikul, silmas pidades teenistushuvisid.

§ 98. Ajutisi ülemaid määrab oma käskkirjaga:

- 1) Sõjavägede Juhataja ametikohale — Vabariigi President;
- 2) I—III astme ametikohtadele — vastavalt ametikoha alluvusele — Sõjaminister või Sõjavägede Juhataja;
- 3) IV—VII astme ametikohtadele — diviisiülem;
- 4) VIII—XIV astme ametikohtadele — väeosäülem.

Kuni 7 päevaks lahkumise korral määravad väeosäülemad ja neist kõrgemad ülemad endi asemele ajutised ülemad ise.

§ 99. Ohvitserile, kes on määratud ajutiseks ülemaks, jääb alale tema alaline ametikoht.

4. jaotis.

Kaadriohvitseride vabastamine ametikohtadelt.

1. alljaotis.

Ülema vabastamine.

§ 100. Ülem vabaneb tema ametikohalt:

- 1) üleviimisega kõrgemaastmelisele ametikohale;
- 2) üleviimisega samaastmelisele ametikohale;
- 3) lähetamisega § 170 määratud juhtudel;
- 4) tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamisega.

§ 101. Ülem vabastatakse tema ametikohalt:

- 1) pärast 26-nädalast vahetpidamata või pärast ühe kalendriaasta jooksul 30-nädalast korduvalt äraolekut teenistuskohuste täitmisel tervislikkudel põhjustel, välja arvatud teenistuskohuste täitmisel saadud tervisriikete või taudide ajal taudilisse haigusse haigestumise tõttu äraolemine;
- 2) ametikoha ärakaotamise puhul;

- 3) mitterahuldavaks atesteerimise puhul, kui ohvitser on ülemaks XIII või kõrgemaastme ametikohal;
- 4) distsiplinaarkaristusena Sõjaväe distsiplinaarkaristuste seadluses määratud korras;
- 5) seadusjõusse astunud kohtuotsuse põhjal, millega ta on tagandatud ametikohalt.

§ 102. Ülema võib vabastada tema ametikohalt teenistushuvide kohaselt:

- 1) XIII ja kõrgemaastmelistelt ametikohtadelt — ühe aasta jooksul pärast ametikohale ülemaks määramist, kui ohvitser oli määratud ülemaks endisest kõrgemaastmelisele ametikohale ja ta ei osutu kõigiti kohaseks sellele ametikohale, kuid eduga võib teenida mõnel teisel ametikohal;
- 2) koosseisu vähendamise korral, silmas pidades § 104 eeskirju;
- 3) pärast 26-nädalast vahetpidamata või pärast ühe kalendriaasta jooksul 30-nädalast korduvalt äraolekut teenistuskohuste täitmiselt teenistuskohuste täitmisel saadud tervisrikete või taudide ajal taudilisse haigesse haigestumise tõttu;
- 4) teenistustasuta puhkusel viibimise puhul, kui ohvitser on olnud teenistustasuta puhkusel vahetpidamata üle 12 kuu;
- 5) ohvitseri enese soovil.

§ 103. Ohvitseri ametikohtadel teenivaid sõjaväeametnikke võib vabastada ametikohalt, kui sellele määratakse ülemaks ohvitser.

§ 104. Koosseisu vähendamise korral (§ 102 p. 2) toimub ametikohalt vabastamine atestatsiooni halvemuse järjekorras nende ohvitseride hulgas, kes teenivad samas väeosas samaastmelistel sama ala ametikohtadel, missugune ametikoht ära kaotati.

§ 105. Kohtuotsuse põhjal (§ 101 p. 5) või distsiplinaarkorras (§ 101 p. 4) ametikohalt vabastatud ohvitserid viiakse üle teise väeossa. Muil juhtudel ametikohalt vabastatud ohvitseride üleviimine toimub vajaduse järgi.

§ 106. Ülema vabastamine ametikohalt teostub sama võimuga ja korras, kui tema määramine ametikohale (§ 95).

2. alljaotis.

Ajutise ülema vabastamine.

§ 107. Ajutine ülem vabastatakse tema ajutiselt ametikohalt ülema tagasi- või kohaleilmumise korral või ülemuse otsusel teenistushuvide kohaselt ka varem. Vabastamine ajutiselt ametikohalt teostub sama võimuga ja korras kui määramine sellele ametikohale (§ 98).

5. jaotis.

Kaadriohvitseride üleviimine.

§ 108. Üleviimiseks loetakse ohvitseri paigutamine alaliseks teenimiseks:

- 1) ühelt ametikohalt teisele ametikohale või üle koosseisu;
- 2) ühest väeosast teise väeossa.

§ 109. Üleviimine võib teostuda:

- 1) teenistushuvides;
- 2) ohvitseri enese soovil.

§ 110. Teenistushuvides viiakse ohvitser üldreeglina üle samaastmelisele või kõrgemale ametikohale.

Erandina viiakse ohvitser teenistushuvides üle:

- 1) mitte madalamaastmelisele ametikohale, kui oli ohvitseri eelviimane ametikoht — ohvitseri vabastamise puhul seniselt ametikohalt § 102 p. 1 ettenähtud juhul;
- 2) vastavalt võimalustele ja ohvitseri võimetele ning ametikohale vastavusele — samaastmelisele, kõrgemaastmelisele või madalamaastmelisele ametikohale või ülekoosseisu, kui ohvitseri seniselt ametikohalt vabastamise põhjuseks oli tervisriike (§ 101 p. 1 ja 102 p. 3), ametikoha ärakaotamine (§ 101 p. 2), koosseisu vähendamine (§ 102 p. 2) või teenistustasuta puhkusel viibimine (§ 102 p. 4);
- 3) senisest ametikohast vähemalt ühe astme võrra madalamaastmelisele ametikohale, kui seniselt ametikohalt vabastamise põhjuseks oli kohtuotsus (§ 101 p. 5), distsiplinaarkaristus (§ 101 p. 4) või mitte rahuldav atestatsioon (§ 101 p. 3).

Teenistushuvides üleviimise korral, välja arvatud üleviimine käesoleva paragrahvi p. 3 ettenähtud juhtudel, kuulatakse ära ka üleviidava ohvitseri enese seisukoht üleviimise suhtes.

Käesoleva paragrahvi p. 2 kohaldatakse ka sõjaväeametnikule, kes vabastatakse ametikohalt § 103 ettenähtud korras.

§ 111. Teenistushuvides üleviimine toimub vajaduse kohaselt vaatamata sellele, kas ohvitser ja asjaosalised ülemad (§ 114) üleviimisega nõustuvad või mitte.

§ 112. Üleviimise korral ohvitseri enese soovil võib teda määrata vastavalt võimalustele ja ohvitseri ametikohale vastavusele — samaastmelisele või ohvitseri enese soovil madalamaastmelisele ametikohale või üle koosseisu.

§ 113. Enese soovil üleviimise korral esitab ohvitser sooviavalduse alluvuse korras, ette tuues põhjendused, milleks on vaja üleviimine.

§ 114. Ohvitseri võib tema enese soovil üle viia ainult siis, kui üleviimisega nõustuvad vastavate väekoondiste ja väeosade ülemad.

§ 115. Ohvitseri viib üle oma käskkirjaga ametikohale määrav ülem. Erandina ohvitseri üleviimine ühest väeosast teise väeosas, kui ametikohale määrajaks on diviisiülem või väeosaulem, toimub vastavalt alluvusele Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja käskkirjaga.

§ 116. Üleviimisega ühtlasi saadetakse endisest väeosast uude väeosas ohvitseri kohta järgmised dokumendid:

- 1) väeosas peetav teenistuskiri;
- 2) atestatsioonilehed;
- 3) väljavõte kiidu- ja karistusraamatust;
- 4) dokumendid teenistustasuga varustamise kohta;
- 5) tervisleht ja ambulantsikaart.

6. jaotis.

Kaadriohvitseride lähetamine.

1. alljaotis.

Üldeeskirjad.

§ 117. Lähetamiseks loetakse ohvitseri väljasaatmine oma väeosast või allüksusest järgmistel eesmärkidel:

- 1) teenistusalase ülesande täitmiseks;
- 2) hariduse täiendamiseks;
- 3) teenistusalaste kogemuste omandamiseks;
- 4) ajutiseks teenimiseks mujal.

Lähetamine võib teostuda ainult teenistushuvides.

§ 118. Teenistusalase ülesande täitmiseks (§ 117 p. 1) lähetatud ohvitser jääb lähetuse kestel lähetaja käsutusse, kui lähetamise ettekirjutises selle kohta muud korraldust ei ole. Muul otstarbel (§ 117 p. 2, 3 ja 4) lähetatud ohvitser läheb üle selle väeosa või allüksuse ülema või ametkonna käsutusse, kuhu ta on lähetatud, kui lähetamist otsustava ülema poolt ei ole määratud teisiti.

§ 119. Lähetatud ohvitserile antakse ettekirjutis, milles tähendatakse:

- 1) lähetatava auaste, nimi, perekonnanimi ja ametikoha või väeosa nimetus;
- 2) mis otstarbeks ohvitser lähetatakse ja tarbe korral, kui lähetamine teostub § 117 p. 1 korras, ka lähem ülesanne, mille täitmiseks ohvitser lähetatakse;
- 3) lähetamise algus ja tarbe korral ka lähetamise kestus;
- 4) kelle käsutusse lähetatav peab ilmuma — juhul, kui ta ei jää lähetaja käsutusse.

Kui § 117 p. 2, 3 või 4 korras lähetatav läheb teise ülema käsutusse, lisandatakse ettekirjutisele väljavõtte kiidu- ja karistusraamatust, ning kui lähetuse kestus on vähemalt 4 kuud, saadetakse vastavale ülemale ka ärakiri lähetatava viimase aasta atestatsioonist (vorm nr. 2).

§ 120. Lähetatud ohvitserile jääb alale tema alaline ametikoht, millele määratakse ajutine ülem üldises korras.

Erandid sellest üldreeglist on ette nähtud § 173 ja eriseadlustes.

2. alljaotis.

Lähetamine teenistusalase ülesande täitmiseks.

§ 121. Teenistusalase ülesande täitmiseks ohvitseride lähetamise õigus on väeosaülematel ja neist kõrgematel ülematel.

Erandina, kui lähetus ei kesta üle kolme päeva ja ei nõua riigilt kulusid, võivad väeosaülema nõusolekul lähetada alluvaid ohvitseri ka väeosaülemast madalamad ülemad.

§ 122. Lähetamine teenistusalase ülesande täitmiseks avaldatakse lähetaja käskkirjas.

Sõjainistri ja Sõjavägede Juhataja viibimised lähetamisel, samuti nende korraldusel teostatud lähetamised avaldatakse Sõjavägede Staabi ülema käskkirjas.

Väeosaülemale alluvate ülemate poolt ettevõetud lähetamised (§ 121 teine lõige) avaldatakse väeosaülema käskkirjas lähetaja sellekohase ettekande põhjal.

3. alljaotis.

Lähetamine hariduse täiendamiseks.

§ 123. Lähetamiseks hariduse täiendamiseks loetakse ohvitseri lähetamist vastavatesse õppeasutistesse või kursustele tema teadmiste täiendamiseks või tema ettevalmistamiseks teise vaeüli või eriala ametikohtadele.

§ 124. Lähetamine hariduse täiendamiseks teostub vastavalt lähetatava alluvusele Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja otsusel. Sellekohased ettepanekud lähetamist otsustajale tehakse alluvuse korras. Väljastpoolt Sõjavägede Staapi tehtud ettepanekud esitatakse Sõjavägede Staabi ülema kaudu.

Neil juhtudel, kui vastavaid kursusi korraldab kohti peal väekoondise ülem oma väekoondise koosseisu kuuluvatele ohvitseridele, teostub lähetamine kursustele diviisiülema otsusel.

Lähetamine avaldatakse lähetamist otsustava ülema käskkirjas.

§ 125. Kodumaa kõrgemaise õppeasutistesse hariduse täiendamiseks lähetatud ohvitser on kohustatud teenima kaadriohvitserina iga lähetuskuu eest 2 kuud.

Välismaale hariduse täiendamiseks lähetatud ohvitser on kohustatud teenima kaadriohvitserina iga lähetuskuu eest 3 kuud.

Tegelikust sõjaväeteenistusest § 159 p. 2—11 ja § 160 määratud korras vabastamisega ohvitser ühtlasi vabaneb ka eespool-määratud kohustest selle täitmata osas.

§ 126. Lähetamisi, mille eest ohvitserilt nõutakse järelteenimist kaadriohvitserina (§ 125), võib teostada ainult ohvitseri enese nõusolekul.

4. alljaotis.

Lähetamine teenistusalaste kogemuste omandamiseks.

§ 127. Lähetamiseks teenistusalaste kogemuste omandamiseks loetakse ohvitseri lähetamist teistele ametikohtadele või teiste üksuste või asutiste juurde eesmärgiga võimaldada ohvitseril:

- 1) täiendada oma teadmisi ja praktilisi oskusi teenimiseks oma väeliigi või eriala ametikohtadel;
- 2) omandada vajalikke teadmisi ja praktilisi oskusi teenimiseks mõne teise väeliigi või eriala ametikohtadel;
- 3) tutvuda teenistusega teistes väeliikides või erialadel.

§ 128. Teenistusalaste kogemuste omandamiseks lähetamisel viibitud aega nimetatakse staažiks. Ohvitseride liigid, kellelt ja millised staažid on nõutavad, staažide kestuse ning staažide teostamise alused ja korra, kui need ei ole ette nähtud vastavais seadustes või seadlustes, määrab Sõjavägede Juhataja, kokku leppides seejuures Sõjaministriga:

- 1) nende ohvitseride staažide suhtes, kes teenivad Sõjaministeeriumis;
- 2) selliste staažide suhtes, mis kuuluvad teostamisele Sõjaministeeriumi asutistes.

§ 129. Lähetamise korral § 127 p. 1 ja 2 ettenähtud juhtudel ohvitser määratakse staažil viibimise ajaks uutele ametikohtadele ajutiseks ülemaks, kusjuures need ametikohad võivad olla madalama-, sama- või kõrgemaastmelised võrreldes ohvitseri senise ametikohaga. Eeltähendatud ametikohtade alatistele ülematele antakse ajutiselt uus ülesanne või nad määratakse ajutisteks ülemateks teistele ametikohtadele üldises korras, silmas pidades teenistushuvisid.

Staaži teostamisel § 127 p. 3 ettenähtud juhtudel loetakse ohvitser lähetamisel viibivaks ilma tema määramata uuele ametikohale.

§ 130. Kui ohvitser lähetatakse staažile teise väeliiki või erialale eesmärgiga teda ette valmistada selle teise väeliigi või eriala ametikohtadel teenimiseks, ilma et ohvitser oleks saanud selle teise väeliigi või eriala ohvitserilt nõutavat ettevalmistust mõnes õppeasutises või kursusel, siis kestab lähetus vähemalt ühe aasta. Lähetuse lõpul korraldatakse ohvitserile katse vastava

väeliigi või eriala ohvitseridelt nõutava ettevalmistuse ulatuses. Katsete kavad ja läbiviimise korra määrab Sõjavägede Juhataja, kokku leppides Sõjaministriga nende erialade katsetes, millised erialad kuuluvad Sõjaministri juhtimisele. Katsed õiendanud ohvitser loetakse Sõjavägede Juhataja käskkirjas avaldamiseks ka selle teise väeliigi või eriala ohvitseriks.

§ 131. Teenistusalaste kogemuste omandamiseks lähetab ohvitseri alluvuse järgi Sõjaminister, Sõjavägede Juhataja või ülem, kellele Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja poolt on pandud lähetamine.

Lähetamine teenistusalaste kogemuste omandamiseks avaldatakse lähetava ülema käskkirjas.

5. alljaotis.

Lähetamine ajutiseks teenimiseks.

§ 132. Ajutiseks teenimiseks lähetatakse ohvitseri ühest väeosast või allüksusest teise väeosas või allüksusse juhtudel, kui see teine väeos või allüksus oma alaloleva koosseisuga ei suuda täita kõiki pealepandud ülesandeid.

§ 133. Ajutiseks teenimiseks lähetatud ohvitserile kas antakse eri-ülesanne või ta määratakse ajutiseks ülemaks ametikohale, mis on vakantne või mille ülem ei ole kohal. Seejuures teenimine ajutise ülemana uuel ametikohal loetakse võrdseks staažiga sellel ametikohal.

§ 134. Teise ministeeriumi ajutiseks teenimiseks lähetatakse ohvitseri vastavais seadustes, seadlustes või Vabariigi Presidendi käskkirjades määratud juhtudel ja korras.

§ 135. Lähetamine ajutiseks teenimiseks teise väeosas või allüksusse ei või kesta vahetpidamata üle 6 kuu, välja arvatud lähetamine laevadele navigatsiooniajaks. Erandeid võib tarbe korral teha vastavalt lähetatava alluvusele Sõjaminister või Sõjavägede Juhataja.

§ 136. Lähetamine ajutiseks teenimiseks teostub:

- 1) samas väeosas — väeosajuhataja otsusel;
- 2) ühest väeosast teise väeosas samas sõjaväeringkonnas — sõjaväeringkonnaajuhataja otsusel;
- 3) ühest sõjaväeringkonnast teise sõjaväeringkonda samas diviisis — diviisijuhataja otsusel;
- 4) ühest diviisist teise diviisi — alluvuse järgi Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja otsusel.

Lähetamine ajutiseks teenimiseks avaldatakse lähetaja käskkirjas.

7. jaotis.

Kaadriohvitseride puhkused.

1. alljaotis.

Üldeeskirjad.

§ 137. Puhkuseks loetakse ohvitseri teatavaks ajaks ametikohuste täitmise vabastamine, kusjuures ohvitser võib kasutada seda aega oma äranägemise järgi.

§ 138. Puhkus jaguneb:

- 1) korraliseks;
- 2) erakorraliseks;
- 3) terviseparanduslikuks;
- 4) puhadepuhkuseks.

§ 139. Puhkusele, välja arvatud terviseparanduslik puhkus, ei või lubada:

- 1) kohtu või eeluurimise all olevat ohvitseri;
- 2) väeosa või selle allüksuse moodustamisest või likvideerimisest osavõtvat ohvitseri.

Sellest üldreeglist võib puhkusele lubaja erakorralistel juhtudel teha erandeid: p. 1 tähendatute kohta — kohtu või prokuratuuri nõusolekul, p. 2 tähendatute kohta — diviisiülema nõusolekul.

§ 140. Puhkusele asumiseks välismaale on nõutav peale muude tingimuste veel igakordne eriluba alluvuse järgi Sõjaministrilt või Sõjavägede Juhatajalt.

§ 141. Mobilisatsiooni korral kõik puhkusel viibijad on kohustatud viivitamata tagasi ilmuma oma väeossa.

§ 142. Puhkuselt tagasitulekul ei loeta hiljaksjäämist süüks siis, kui see on tingitud haigusest, õnnetusest või mõnest muust äravõitmatust takistusest. Niisugustel juhtudel tuleb talitada Garnisonimäärustikus ettenähtud korras.

§ 143. Puhkusele minek ja puhkuselt tagasitulek, välja arvatud puhkused kestusega mitte üle 36 tunni, avaldatakse puhkusele lubaja käskkirias.

2. alljaotis.

Korraline puhkus.

§ 144. Korralist puhkust võib saada iga ohvitser, kes on olnud teenistuses kaadriohvitserina vahetpidamata vähemalt ühe aasta. Selle aja hulka ei arvata Sõjakooli ohvitserideklassis, Sõjaväe Tehnikakoolis või topo-hüdrograafiakursusel õpilasena teenitud aega.

§ 145. Korralisele puhkusele võib lubada ohvitseri ühest väeosast korraga ainult niisugusel arvul, mis ei mõju takistavalt väeosa normaalsele tegevusele.

Sõjaminister ja Sõjavägede Juhataja vastavalt alluvusele määravad tarbe korral kindlaks ajajärgud ja normid, millal ja kuipalju ohvitseri korraga võib puhkusele lubada.

§ 146. Korralist puhkust antakse normaalselt üks kuu igal kalendriaastal.

Peale selle antakse igal kalendriaastal kaks nädalat korralist lisapuhkust järgmistele eritingimustes teenivatele ohvitseridele:

- 1) lennuväes teenivatele lenduri- või lendurvaatleja-kutses kinnitatud ohvitseridele;
- 2) allveelaevades teenivatele ohvitseridele;
- 3) Sõjavägede Varustusvalitsuse Relvastusosakonna lõhkeainete-laboratooriumis, gaasikaitse-laboratooriumis ja lõhkeainetetööde alal laskemoona-töökojas teenivatele ohvitseridele;
- 4) sõjaväehaiglate röntgenikabinettides alaliselt töötavatele ohvitseridele.

§ 147. Eelmistel aastatel andmata jäänud korralist puhkust ja korralist lisapuhkust võib liita mõne järgneva aasta puhkusega, kuid liidetult antav puhkus ei või olla pikem kui 6 kuud.

§ 148. Korralisele puhkusele ja korralisele lisapuhkusele lubab:

- 1) väeosas teenivaid ohvitseri — väeosaülem;
- 2) väeosaülemaid — sõjaväeringkonnaülem;

- 3) sõjaväeringkonnaülemaid — diviisiülem;
- 4) Sõjaministrile, Sõjavägede Juhatajale või Sõjaministri abile vahenditult alluvaid ülemaid — alluvuse järgi Sõjaminister, Sõjavägede Juhataja või Sõjaministri abi.

3. alljaotis.

Erakorraline puhkus.

§ 149. Erakorralisele puhkusele ühes teenistustasu edasisaamise õigusega võib lubada ohvitseri:

- 1) kuni kaheks nädalaks järgmistel juhtudel:
  - a) abiellumise puhul;
  - b) perekonnaliikme või esimese või teise astme sugulase või hõimlase raske haiguse või surma puhul;
  - c) Sõjakooli ohvitserideklassi, Sõjaväe Tehnikakooli või mõne teise õppeasutise või kursuse lõpetamise puhul;
- 2) kuni üheks kuuks järgmistel juhtudel:
  - a) Kõrgema Sõjakooli lõpetamise puhul;
  - b) pensionisaamise õigusega tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamise puhul;
  - c) muudel käesolevas paragrahvis ettenägemata erakorralistel juhtudel.

§ 150. Peale paragrahvis 149 ettenähtud juhtude võib ohvitseridele anda veel erakorralist puhkust:

- 1) Vabariigi President:
  - a) täie teenistustasu edasisaamise õigusega — kuni kuus kuud;
  - b) poole teenistustasu edasisaamise õigusega — kuni üks aasta;
- 2) alluvuse järgi Sõjaminister või Sõjavägede Juhataja — teenistustasuta puhkust kuni üks aasta.

§ 151. Paragrahvis 149 ettenähtud erakorralisele puhkusele lubab:

- 1) § 149 p. 1 lit. a ja b tähendatud juhtudel — ülem, kelle võimkonda kuulub korralisele puhkusele lubamine (§ 148);
- 2) § 149 p. 1 lit. c ja p. 2 tähendatud juhtudel — alluvuse järgi Sõjaminister või Sõjavägede Juhataja.

4. alljaotis.

Terviseparanduslik puhkus.

§ 152. Terviseparanduslikku puhkust antakse ühe kalendriaasta jooksul:

- 1) kosumiseks pärast arstimist raviasutises — kuni 2 kuud;
- 2) ravimiseks, kui puhkus on ainsaks ravimisabinõuks — kuni 6 kuud.

Ohvitser, kes on saanud terviseparanduslikku puhkust, ei või saada enam samal kalendriaastal korralist puhkust, kui terviseparandusliku puhkuse kestus oli võrdne või pikem sellest ajast, mis ohvitser oleks võinud saada korraliseks puhkuseks. Kui terviseparanduslik puhkus oli lühem, siis ohvitser võib saada puuduva osa korralise puhkusena.

§ 153. Terviseparanduslikku puhkust antakse ainult arstliku tunnistuse põhjal järgmiselt:

- 1) kuni 2 nädalaks — väeosaarsti sellekohase tunnistuse põhjal;
- 2) pikemaks ajaks — sõjaväehaigla arstliku komisjoni otsuse põhjal.

Sõjaväehaigla arstlikku komisjoni võib ilmuda haiglas ravimisel mitteolev ohvitser ainult väeosaülema või viimasest kõrgema ülema sellekohasel ettekirjutusel.

§ 154. Terviseparanduslikku puhkust § 152 ja 153 määratud alustel annab ülem, kelle võimkonda kuulub korralisele puhkusele lubamine (§ 148).

Kui vastav ülem väeosaarsti arvamusega (§ 153 p. 1) terviseparandusliku puhkuse vajalikkuse küsimuses ei nõustu, saadab ta ohvitseri tema tervisliku seisundi ja terviseparandusliku puhkuse vajalikkuse kindlakstegemiseks sõjaväehaigla arstlikku komisjoni.

Arstliku komisjoni otsus on puhkusele lubajale siduv.

5. alljaotis.

Pühadepuhkus.

§ 155. Pühadepuhkust võib anda ohvitseridele pühapäevadel, pühadel ja muudel puhkepäevadel ning nende eel- ja järelpäevadel, silmas pidades teenistushuvisid. Pühadepuhkust ei arvata korralise puhkuse arvele.

Pühadepuhkust annab ülem, kelle võimkonda kuulub korralisele puhkusele lubamine (§ 148).

Vajaduse korral vastavalt alluvusele Sõjaminister ja Sõjavägede Juhataja määravad kindlaks ajajärgud ja normid, millal ja kuipalju ohvitseri võib lubada pühadepuhkusele.

6. alljaotis.

Õppeasutiste ja kursuste õppetöö vaheaja arvestamine.

§ 156. Õppeasutiste ja kursuste õpilastel-ohvitseridel, riigikaitseala õpetajail-ohvitseridel ja muudel õppejõududel-ohvitseridel arvestatakse õppetöö vaheaeg, mida eeltähendatud isikutel on võimaldatud kasutada oma äranägemise järgi:

- 1) pühadepuhkusena — kui õppetöö vaheaeg on määratud pühade ja puhkepäevade puhul;
- 2) korralise puhkusena — õppetöö suvise vaheaja puhul.

Ohvitser, kes on kasutanud suvist õppetöö vaheaega, ei või saada enam samal kalendriaastal korralist puhkust, kui suvise õppetöövaheaja kestus oli võrdne või pikem sellest ajast, mis ohvitser oleks võinud saada korraliseks puhkuseks. Kui õppetöö vaheaeg oli lühem, siis ohvitser võib saada puuduva osa korralise puhkusena.

8. jaotis.

Kõrvalametite pidamise tingimused.

§ 157. Kaadriohvitser võib väeosaülema nõusolekul teenida ühtlasi kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohal või võtta osa kaitseliidu tegevusest, kui see ei takista ohvitseril alatise ametikoha ülesannete täitmist.

§ 158. Kaadriohvitser võib tasulises riigi-, omavalitsus- või erateenistuses olla, isiklikult ärilisi ettevõtteid kaubanduse või tööstuse alal juhtida või neis ettevõtteis tegev olla ainult vastavalt alluvusele Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja loal, kui tähendatud teenistus või tegevus ei takista ohvitseril teenistusalaste ülesannete täitmist ja kui erateenistus, ärilise ettevõtte juhtimine või ärilises ettevõttes tegutsemine ei riiva ohvitserikutse väärikust.

9. jaotis.

Kaadriohvitseride vabastamine tegelikust sõjaväeteenistusest.

§ 159. Ohvitser vabastatakse tegelikust sõjaväeteenistusest järgmistel juhtudel:

- 1) ohvitseri enese soovil, kui ta on ära teeninud õppeasutistes õppimise eest nõutud aja;
- 2) kui ohvitser on andnud nõusoleku enda valimiseks Riigivolikogusse, Riiginõukogusse või omavalitsuse esinduskogusse või kui ta, valituna Riigivolikogusse, Riiginõukogusse või omavalitsuse esinduskogusse, ei loobu nimetatud kogude liikme volitustest 7 päeva jooksul pärast valimistagajärgede väljakuulutamist;
- 3) kui ohvitser on astunud poliitilise erakonna, mõnesuguse poliitilisi sihte taotleva ühingu või muu säärase koondise liikmeks või on osa võtnud nende koondiste tegevusest või poliitilistest koosolekutest, miitingutest, meelevaldustest või kihutustööst;
- 4) kui ohvitser on tunnustatud tervislikult sõjaväeteenistusse kõlbmatuks;
- 5) koosseisu vähendamise korral, kui ei ole võimalik ohvitserile leida ametikohta või jätta teda üle koosseisu;
- 6) vanaduse ülemäära täitumisel (§ 163);
- 7) juhul, kui kohtuotsuse põhjal ametikohalt tagandatud või distsiplinaarkorras ametikohalt eemaldatud ohvitser järgmise atesteerimisaasta kestel ei ole tunnustatud vääriliseks oma endisele või mõnele teisele vähemalt samaastmelisele ametikohale;
- 8) juhul, kui täiendusohvitser, kes on võetud tegelikku sõjaväeteenistusse ettevalmistamiseks kutse- või erialaohvitseriks, osutub tervislikult, teenistuskohuste täitmiselt, käitumiselt või edasijõudmiselt mitte-kõlblikuks ettevalmistamiseks kutse- või eriala-ohvitseriks või kui kutseohvitseriks ettevalmistamiseks tegeliku sõjaväeteenistusse võetud täiendusohvitseri ei vääristatud kutseohvitseriks;
- 9) ohvitseride aukohtu otsusel;
- 10) reameheks alandamise puhul;
- 11) degradeerimise puhul.

Käesoleva paragrahvi p. 1 ja 6 ettenähtud juhtudel võib vabastamist otsustav ülem ohvitseri tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamise edasi lükata kuni 4 kuud, kui seda nõuavad teenistushuvid.

§ 160. Ohvitseri võib vabastada tegelikust sõjaväeteenistusest:

- 1) aja väljateenimise tõttu (§ 162);
- 2) pärast mitterahuldavat atestatsiooni;
- 3) pärast seadusjõusse astunud kohtuotsust, millega ohvitserile on määratud karistus, mis ületab ühe kuu aresti garnisoni arestimajas või ühe kuu aresti Kriminaalseadustiku järgi, olgugi, et karistatu on karistuse kandmisest tingimisi vabastatud;
- 4) teenistushuvides pärast sellekohast juurdlust ja ohvitseri enese seletuse ärakuulamist.

§ 161. Kui koosseisu vähendamise korral ohvitseri vabastamine tegelikust sõjaväeteenistusest on möödapääsmatu (§ 159 p. 5), siis teostub vabastamine atestatsiooni halvemuse järjekorras sama väeliigi või eriala samaastmelistel ja madalamatel ametikohtadel teenivate ohvitseride hulgas, kus-

juures esimeses järjekorras vabastatakse need ohvitserid, kes on välja teeninud täie pensioni.

Erandina võib ohvitseri, kelle ametikoht ära kaotatakse, vabastada ilma eelmises lõikes tähendatud korras atestatsioonide võrdlust toimetamata, kui selle ohvitseri viimane atestatsioon on rahuldav või halvem.

Vabaduse Risti kavaleri võib koosseisu vähendamise korral vabastada ainult siis, kui sama väeliigi või eriala samaastmelistel või madalamail ametikohtadel ei ole ühtki teist atestatsiooni pooldest temaga võrdset või temast halvemat ohvitseri.

§ 162. Aja väljateenimise tõttu (§ 160 p. 1) võib ohvitseri tegelikust sõjaväeteenistusest vabastada, kui ta on välja teeninud vähemalt puhkepensioni alammäära.

§ 163. Ohvitseride tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamist põhjustavad vanaduse ülemmäärad on järgmised:

Ametikoht või selle aste	Riviala-ametikohtadel	Eriala-ametikohtadel
Sõjavägede Juhataja	60 aastat	—
I	59 „	60 aastat
II	58 „	59 „
III	57 „	58 „
IV	57 „	58 „
V	56 „	58 „
VI	56 „	58 „
VII	54 „	57 „
VIII	52 „	57 „
IX	50 „	56 „
X	49 „	56 „
XI	48 „	55 „
XII	47 „	55 „
XIII	47 „	55 „
XIV	46 „	55 „

Tabelis tähendatud vanaduse ülemmäärade vastavalt 5 aasta võrra lühemad on vanaduse ülemmäärad lennuväes teenivatel lenduri- või lendurvaatleja-kutses kinnitatud ohvitseridel ja mereväes allveelaevadel teenivatel ohvitseridel.

Riviala-ametikohtadele ettenähtud vanaduse ülemmäärade norme kohaldatakse ka neile eriala-ametikohtadele, millel teenimine annab pensioniks väljateenitud ajale lisateenistusaega ühe päeva iga nelja tegeliku teenistuspäeva kohta.

Erandina võib tegelikust sõjaväeteenistusest vabastava ülema otsusega edasi lükata kuni pensioniõiguslikuks saamiseni nende ohvitseride tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamise, kes on osa võtnud Vabadussõjast ja sõjaväeteenistusse astunud enne 6. detsembrist 1919, kuid käesolevas paragrahvis ettenähtud vanaduse ülemmäära saabumisel ei ole saanud veel pensioniõiguslikkudeks.

§ 164. Kohtu või eeluurimise all olemine ei takista ohvitseri vabastamist tegelikust sõjaväeteenistusest.

§ 165. Tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamise ettepanekud teevad väeosaülemad ja neist kõrgemad ülemad alluvuse korras.

§ 166. Tegelikust sõjaväeteenistusest vabastab oma käskkirjaga:

- 1) vanemohvitseri ja kindraleid (admirale) — Vabariigi President;
- 2) nooremohvitseri — alluvuse järgi Sõjaminister või Sõjavägede Juhataja.

§ 167. Ohvitser loetakse tegelikust sõjaväeteenistusest vabastatuks sellest päevast, mis on tähendatud vabastamiskäskkirjas (§ 34).

Vabastamiskäskkiri antakse ja avaldatakse nii, et käskkirja avaldamise päevast kuni vabastamise päevani jääks vajalik aeg ametikoha korralikuks üleandmiseks. See aeg ei või kesta üle 6 kuu, kui eriseadluses ei ole ette nähtud muud tähtaega.

§ 168. Tegelikust sõjaväeteenistusest vabastatud ohvitserid arvatakse reservi või erusse Sõjaväeteenistuse seaduses ettenähtud alustel.

§ 169. Tegelikust sõjaväeteenistusest koosseisu vähendamise tõttu vabastatud ohvitserid võetakse üles ametnikkude reservi nimekirja Riigiteenistuse seaduses ettenähtud alustel ja korras.

4. jagu.

Väljapoole Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatud kaadriohvitseride teenistuskäik.

§ 170. Väljapoole Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetakse ohvitseri vastavais seadustes, seadlustes, määrustes või käesolevas seadluses ettenähtud alustel juhtudel, kui ohvitser:

- 1) kutsutakse Vabariigi Valitsuse liikmeks;
- 2) määratakse teenima ohvitseriametikohale riigiasutises või -ettevõttes või õppeasutises;
- 3) määratakse teenima kodanlikule ametikohale riigi- või omavalitsusasutises või -ettevõttes või õppeasutises.

§ 171. Väljapoole Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatud ohvitseride teenistuskäik teostub ühistel alustel Sõjaministeeriumis või sõjaväes teenivate kaadriohvitseride teenistuskäiguga, välja arvatud käesolevas jaos ettenähtud erandid.

§ 172. Ohvitseride valik määramiseks § 170 p. 2 ja 3 tähendatud ametikohtadele teostub vastavate ministrite ja Sõjavägede Juhataja vahelisel kokkuleppel.

§ 173. Väljapoole Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja käsutust teenima määratud ohvitser ühes määramisega vabaneb seniselt ametikohalt ning võetakse Sõjavägede Staabi ohvitseride nimekirja ja lähetatakse Sõjavägede Juhataja poolt vastava ametikoha ülesannete täitmisele.

§ 174. Väljapoole Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja käsutust võib ohvitseri lähetada:

- 1) ohvitseriametikohtadele — kuni 5 aastaks;
- 2) muil juhtudel — määramata ajaks.

Vajaduse korral võib p. 1 tähendatud tähtaega pikendada: Vabariigi Presidendi poolt ametikohale määratuile — Vabariigi President, teistele — Sõjavägede Juhataja.

§ 175. Väljapoole Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatud ohvitseri teenistus loetakse võrdseks teenistusega eriala-ametikohal Sõjainistiteeriumis või sõjaväes.

Erandina teenistus riigikaitseala õpetajana loetakse võrdseks teenistusega riviala-ametikohal Sõjainistiteeriumis või sõjaväes.

§ 176. Väljapoole Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatud ohvitseri võib kõrgendada auastmeis:

- 1) ohvitseriametikohadele lähetatud — kuni sellesse auastmesse, millesse võimaldab kõrgendada koosseisus ettenähtud ametikoht;
- 2) Vabariigi Valitsuse liikmeks või kodanikkudele ametikohtadele lähetatud — kuni sellesse auastmesse, millesse võimaldab kõrgendada koosseisus ettenähtud ametikoht, millelt ohvitser lähetamise puhul vabastati.

Erandina riigikaitseala õpetajaid-leitnante võib kõrgendada kapteniks juhul, kui nad peale vastavuse kapteniks kõrgendamise üldistele tingimustele on osa võtnud sõjaväes laagriõppustest vähemalt 2 kuud iga kolme lähetusaasta kohta.

§ 177. Auastmes kõrgendamise ettepanekud (§ 76) väljapoole Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatud ohvitseride kohta teeb Sõjavägede Staabi ülem.

§ 178. Väljapoole Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatud ohvitseri võib lähetuse kestel kutsuda osa võtma sõjaväelistest õppustest ja kursustest Sõjavägede Juhataja korraldusel pärast vastavat kokkulepet vastava ministriga või omavalitsusasutisega.

§ 179. Väljapoole Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatud ohvitseride tagasikutsumine Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja käsutusse teostub:

- 1) lähetuse tähtaja möödumisel (§ 174 p. 1);
- 2) teenistushuvides;
- 3) ohvitseri enese soovil.

§ 180. Paragrahvis 179 ettenähtud tagasikutsumine toimub:

- 1) Vabariigi Presidendi korraldusel — kui lähetatu oli määratud ametikohale Vabariigi Presidendi poolt;
- 2) Sõjavägede Juhataja korraldusel kokkuleppel vastava ministriga või kohaliku omavalitsusasutisega — kui lähetatu oli määratud ametikohale vähema kui Vabariigi Presidendi võimuga.

§ 181. Väljapoole Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatud ohvitserid määratakse nende tagasikutsumise korral Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja käsutusse ametikohtadele Sõjainistiteeriumis või sõjaväes üldises korras, kusjuures tagasikutsumatud ohvitseride ametikohtadele määramisel arvestatakse nende viimase ametikoha astmena selle ametikoha astet, millelt ohvitser lähetati väljapoole Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja käsutust.

Kui Vabariigi Valitsuse liikme ametist vabastatud ohvitser määratakse samale ametikohale, kus ta teenis enne Vabariigi Valitsuse liikmeks kutsumist, siis määratakse tagasi nende eelmistele ametikohtadele ka kõik tähendatud ohvitseri Vabariigi Valitsuse liikmeks kutsumise tagajärjel ametikohtadel edasiliikunud ohvitserid, kui neid ei ole võimalik määrata teistele võrdsetele või kõrgemaastmelistele ametikohtadele.

5. jagu.

Sõjaministeeriumis või sõjaväes kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride teenistuskäik.

§ 182. Sõjaministeeriumis või sõjaväes kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride koosseisu täiendatakse:

- 1) kaadriohvitseride ametikohtadelt vabastatud vastava kõrgema eriharidusega ohvitseride endi soovil neile ametikohtadele määramisega;
- 2) reservist või erust neile ametikohtadele vastava kõrgema eriharidusega ohvitseride tegelikku sõjaväeteenistusse võtmisega.

§ 183. Reservist või erust Sõjaministeeriumi või sõjaväkke kindla kuupalgata ametikohtadele võetavad ohvitserid peavad vastama § 40 ettenähtud tingimustele, välja arvatud tervislikult sõjaväeteenistuskõlblikkuse nõue (§ 40 p. 3).

§ 184. Reservist või erust Sõjaministeeriumi või sõjaväkke kindla kuupalgata ametikohtadele võtab ohvitseri tegelikku sõjaväeteenistusse ja määrab ametikohtadele oma käskkirjaga:

- 1) VII ja kõrgemaastmelistele ametikohtadele — Vabariigi President;
- 2) madalamaastmelistele ametikohtadele — vastavalt ametikoha alluvusele Sõjaminister või Sõjavägede Juhataja.

Sama võimuga teostub ka kaadriohvitseride ametikohtadelt vabastatud ohvitseride määramine kindla kuupalgata ametikohtadele (§ 182 p. 1).

§ 185. Sõjaministeeriumis või sõjaväes kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride kõrgendamine auastmeis teostub samadel alustel ja korras nagu Sõjaministeeriumis või sõjaväes teenivate kaadriohvitseride kõrgendamine auastmeis, välja arvatud paragrahvis 186 ettenähtud erandid.

§ 186. Sõjaministeeriumis või sõjaväes kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride auastmes kõrgendamisel ei ole nõutavad kaadriohvitseride auastmes kõrgendamisel ettenähtud tingimused atestatsioonide suhtes.

§ 187. Sõjaministeeriumis või sõjaväes kindla kuupalgata ametikohtadel teenivaid tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseri võib lähendada ainult teenistusala ülesannete täitmiseks, kusjuures neile kohaldatakse kaadriohvitseride kohta kehtivaid norme (§ 121 ja 122).

§ 188. Sõjaministeeriumis või sõjaväes kindla kuupalgata ametikohtadel teenivad tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitserid võivad vabatahtlikult osa võtta sõjaväelistest õppustest ühistel alustel reservohvitseridega.

§ 189. Sõjaministeeriumis või sõjaväes kindla kuupalgata ametikohal teeniv tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitser vabaneb tema ametikohalt:

- 1) uuele ametikohale määramisega;
- 2) tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamisega.

§ 190. Sõjaministeeriumis või sõjaväes kindla kuupalgata ametikohal teeniv ohvitser vabastatakse tegelikust sõjaväeteenistusest:

- 1) tema enese soovil;
- 2) vanaduse ülemmäära — 70 aasta — täitumisel;
- 3) ametikoha ärakaotamise korral, kui teda ei määrata uuele ametikohale;
- 4) ohvitseride aukohtu otsuse põhjal;

- 5) kui ta on andnud nõusoleku enda valimiseks Riigivolikogusse, Riiginõukogusse või omavalitsuse esinduskogusse või kui ta, valituna Riigivolikogusse, Riiginõukogusse või omavalitsuse esinduskogusse, ei loobu nimetatud kogude liikme volitustest 7 päeva jooksul pärast valimistagajärgede ametlikku väljakuulutamist;
- 6) kui ta on astunud poliitilise erakonna, mõnesuguse poliitilisi sihte taotleva ühingu või muu säärase koondise liikmeks või on osa võtnud poliitilistest koosolekutest, miitingutest, meelevaldustest või kihutustööst;
- 7) seadusjõusse astunud kohtuotsuse põhjal, millega ta on tagandatud ametikohalt;
- 8) reameheks alandamise korral;
- 9) degradeerimise korral.

§ 191. Sõjamineisteriumis või sõjaväes kindla kuupalgata ametikohal teenivat ohvitseri võib vabastada tegelikust sõjaväeteenistusest:

- 1) pärast seadusjõusse astunud kohtuotsust, millega ohvitserile on määratud karistus, mis ületab ühe kuu aresti garnisoni arestimajas või ühe kuu aresti Kriminaalseadustiku järgi, olgugi, et karistatu on karistuse kandmisest tingimisi vabastatud;
- 2) teenistushuvides pärast sellekohast juurdlust ja ohvitseri enese seletuse ärakuulamist.

§ 192. Sõjamineisteriumis või sõjaväes kindla kuupalgata ametikohal teeniva ohvitseri vabastamine tegelikust sõjaväeteenistusest teostub sama võimuga ja korras, nagu tema võtmine tegelikku sõjaväeteenistusse kindla kuupalgata ametikohale.

6. jagu.

Kaitseliidus teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride teenistuskäik.

1. jaotis.

Kaitseliidus teenivate kaadriohvitseride teenistuskäik.

§ 193. Kaitseliidus teenivate kaadriohvitseride teenistuskäik teostub ühistel alustel Sõjamineisteriumis või sõjaväes teenivate kaadriohvitseride teenistuskäiguga.

Erandina ei põhjusta kaitseliidus teeniva kaadriohvitseri valimine Riiginõukogusse kaitseliidu esindajana tema tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamist § 159 p. 2 alusel.

§ 194. Kaitseliidus teenivate kaadriohvitseride koosseisu täiendatakse:

- 1) Sõjamineisteriumist, sõjaväest või piirivalvest kaadriohvitseride üleviimisega kaitseliitu;
- 2) kindla kuupalgata ametikohtadelt tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride kaadriohvitseride ametikohtadele määramisega või reservist ohvitseride tegelikku sõjaväeteenistusse võtmisega.

Punktis 2 ettenähtud juhtudel kaadriohvitseri ametikohale tegelikku sõjaväeteenistusse võetav ohvitser peab vastama samadele tingimustele, milledele peab vastama Sõjamineisteriumi või sõjaväkke kaadriohvitseri ametikohale võetav ohvitser (§ 40).

2. jaotis.

Kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride teenistuskäik.

§ 195. Kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride koosseisu täiendatakse:

- 1) neile ametikohtadele kaadriohvitseride ametikohtadelt vabastatud tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride määramisega;
- 2) reservist neile ametikohtadele ohvitseride tegelikku sõjaväeteenistusse võtmisega.

§ 196. Reservist kaitseliitu kindla kuupalgata ametikohtadele tegelikku sõjaväeteenistusse võetavad ohvitserid peavad vastama § 40 p. 4 ja 5 ettenähtud nõuetele.

§ 197. Reservist kaitseliitu kindla kuupalgata ametikohtadele teenistusse võtmise, vaatamata teenistusse võetava auastmele, otsustab Sõjavägede Juhataja.

§ 198. Kindla kuupalgata ametikohtadele määramine kaitseliidus teostub Kaitseliidu põhikirjas ettenähtud alustel ja korras.

§ 199. Kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohtadel teenivaid tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseri kõrgendatakse auastmeis samas korras kui kaadriohvitseri, kuid § 200—206 määratud alustel.

Erandina neid eelmises lõikes tähendatud ohvitseri, kes ei vasta § 200—206 ettenähtud tingimustele, kuid vastavad § 232—236 ettenähtud tingimustele, kõrgendatakse auastmeis ühistel alustel reservohvitseridega.

§ 200. Nooremleitnandiks võib kõrgendada lipnikku, kes:

- 1) on välja teeninud nooremleitnandi auastmele vähemalt kolm aastat;
- 2) on teeninud lipnikuna rahu ajal sõjaväes või kaitseliidus kokku vähemalt 2 aastat ja sellest ajast vähemalt rühmaülemana ühe aasta;
- 3) on läbi teinud katsed (§ 206) rühmaülematelt nõutavate teadmuste ja oskuste piirides;
- 4) on tunnustatud ülemuse poolt nooremleitnandi auastmesse kõrgendamise vääriliseks.

Erandina lipnikkudelt, kes lipnikuna on osa võtnud Vabadussõjast rindel riviala-ametikohal vähemalt neli kuud või kes omavad II liigi Vabaduse Risti, nõutakse p. 2 järgi ainult üheaastast teenistust rahu ajal sõjaväes või kaitseliidus.

§ 201. Leitnandiks võib kõrgendada nooremleitnanti, kes:

- 1) on välja teeninud leitnandi auastmele vähemalt viis aastat;
- 2) on teeninud nooremleitnandina tegelikus sõjaväeteenistuses vähemalt 3 aastat ja sellest ajast vähemalt rühmaülemana 2 aastat sõjaväes või kaitseliidus;
- 3) on nooremleitnandina läbi teinud katsed (§ 206) rühmaülemailt nõutavate teadmuste ja oskuste piirides;
- 4) on tunnustatud ülemuse poolt leitnandi auastmesse kõrgendamise vääriliseks.

§ 202. Kapteniks (vanemleitnandiks) võib kõrgendada leitnanti, kes:

- 1) on välja teeninud kapteni (vanemleitnandi) auastmele vähemalt viis aastat;
- 2) on teeninud tegelikus sõjaväeteenistuses leitnandina vähemalt 4 aastat ja sellest ajast vähemalt rühmaülemana 3 aastat sõjaväes või kaitseliidus;

- 3) on läbi teinud katsed (§ 206) kompaniiülemailt nõutavate teadmuste ja oskuste piirides;
- 4) on tunnustatud ülemuse poolt kapteni (vanemleitnandi) auastmesse kõrgendamise vääriliseks;
- 5) on ette nähtud määramiseks mobilisatsiooni korral vähemalt XI astme ametikohale.

§ 203. Majoriks (kaptenmajoriks) võib kõrgendada kaptenit (vanemleitnanti), kes:

- 1) on välja teeninud majori (kaptenmajori) auastmele vähemalt viis aastat;
- 2) on teeninud tegelikus sõjaväeteenistuses kaptenina (vanemleitnandina) vähemalt 4 aastat ja sellest ajast vähemalt kompaniiülemana 2 aastat sõjaväes või kaitseliidus;
- 3) on läbi teinud katsed (§ 206) pataljoniülemailt nõutavate teadmuste ja oskuste piirides;
- 4) on tunnustatud ülemuse poolt majori (kaptenmajori) auastmesse kõrgendamise vääriliseks;
- 5) on ette nähtud määramiseks mobilisatsiooni korral vähemalt IX astme ametikohale.

§ 204. Kolonelleitandiks (kaptenleitandiks) võib kõrgendada kutseohvitseri õigustega majorit (kaptenmajorit), kes:

- 1) on välja teeninud kolonelleitnandi (kaptenleitnandi) auastmele vähemalt viis aastat;
- 2) on teeninud tegelikus sõjaväeteenistuses majorina (kaptenmajorina) vähemalt 4 aastat ja sellest ajast vähemalt pataljoniülemana 2 aastat sõjaväes või kaitseliidus;
- 3) on läbi teinud katsed (§ 206) väeosaülemailt nõutavate teadmuste ja oskuste piirides;
- 4) on tunnustatud ülemuse poolt kolonelleitnandi (kaptenleitnandi) auastmesse kõrgendamise vääriliseks;
- 5) on ette nähtud määramiseks mobilisatsiooni korral vähemalt VII astme ametikohale.

§ 205. Kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohtadel teenivatele ohvitseridel võetakse auastmele väljateenitud aja (§ 200—204 esimesed punktid) arvele nii tegelikus sõjaväeteenistuses kui ka reservis viibitud aeg. Kõrgendamisel antud auastme vanuseks arvatakse neil kõrgendamispäev.

§ 206. Paragrahvides 200—204 tähendatud katsete kavad, aja ja korra määrab Sõjavägede Juhataja Sõjavägede Staabi ülema ettepanekul.

§ 207. Kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohtadel teenivad ohvitserid võivad vabatahtlikult osa võtta õppustest sõjaväes või Sõjamineisteriumis ühistel alustel reservohvitseridega.

§ 208. Kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate ohvitseride vabastamisel ametikohtadelt ja tegelikust sõjaväeteenistusest kohaldatakse § 189—192 eeskirju.

Erandina ei põhjusta kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohal teeniva ohvitseri valimine Riiginõukogusse kaitseliidu esindajana tema tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamist § 190 p. 5 alusel.

7. jagu.

Piirivalves teenivate kaadriohvitseride teenistuskäik.

§ 209. Piirivalves teenivate ohvitseride teenistuskäik teostub samadel alustel kui Sõjamineisteriumis või sõjaväes teenivate kaadriohvitseride teenistuskäik, välja arvatud käesolevas jaos ettenähtud erandid.

§ 210. Käesolevas seadluses Sõjaministrile või Sõjavägede Juhatajale ettenähtud õigused ja kohused alluvate ohvitseride teenistuskäigu alal on piirivalves Siseministril.

§ 211. Piirivalve ohvitseride ametikohtade liigitamise kohta (§ 35—36) tehtavad ettepanekud saadetakse enne kinnitamisele esitamist arvamuse avaldamiseks Sõjavägede Juhatajale ja esitatakse kinnitamiseks koos Sõjavägede Juhataja arvamusega.

§ 212. Ohvitseride koosseisu piirivalves täiendatakse:

- 1) Sõjamineisteriumist, sõjaväest või kaitseliidust kaadriohvitseride üleviimisega piirivalvesse;
- 2) kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride määramisega piirivalvesse ohvitseride ametikohtadele või reservist ohvitseride tegelikku sõjaväeteenistusse võtmisega.

§ 213. Ohvitseride üleviimine Sõjamineisteriumist, sõjaväest või kaitseliidust piirivalvesse teostub Siseministri algatusel või nõusolekul samadel alustel nagu üleviimised Sõjamineisteriumis või sõjaväes, kusjuures VII ja kõrgemaastmelistelt ametikohtadelt üleviimine teostub Vabariigi Presidendi võimuga, madalamaastmelistelt ametikohtadelt üleviimine — vastavalt Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja võimuga.

§ 214. Ohvitseride võtmine reservist tegelikku sõjaväeteenistusse piirivalvesse võib teostuda ainult Sõjavägede Juhataja nõusolekul.

§ 215. Piirivalve ohvitseride VII astme ja kõrgemaile ametikohtadele määramine toimub Vabariigi Presidendi käskkirjaga relvastatud jõududele.

§ 216. Auastmes kõrgendamise ettepanekud (§ 76) piirivalves teenivate ohvitseride kohta saadetakse Siseministri poolt Sõjavägede Juhatajale ühise ettepaneku esitamiseks Vabariigi Presidendile § 79 ja 80 ettenähtud korras.

§ 217. Ohvitseride üleviimine piirivalvest Sõjamineisteriumi, sõjaväkke või kaitseliitu teostub vastavalt üleviidava uue ametikoha alluvusele Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja algatusel või nõusolekul, kusjuures VII ja kõrgemaastmelistelt ametikohtadelt üleviimine teostub Vabariigi Presidendi võimuga, madalamaastmelistelt ametikohtadelt üleviimine — Siseministri võimuga.

8. jagu.

Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitseride ja samadeks otstarveteks kindla kuupalgata ametikohtadelt kindlakuupalgalisse teenistusse võetud tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride teenistuskäik.

§ 218. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitseride teenistuskäik teostub samadel alustel kui kaadriohvitseride teenistuskäik, välja arvatud § 169 ja käesolevas jaos ettenähtud erandid.

§ 219. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist ohvitseride tegelikku sõjaväeteenistusse võtmine teostub Sõjaväeteenistuse seaduses määratud alustel.

§ 220. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitseri võib kõrgendada auastmeis reservohvitseride kohta ettenähtud eeskirjade järgi. Seejuures neid ohvitseri, kes õppustel osutavad häid teadmisi ja oskusi ametikohtadel, mis võimaldavad järgmise auastmesse kõrgendamist, võib Sõjavägede Juhataja poolt antud juhtnõuete alusel esitada kõrgendamiseks ka § 232, 233 või 234 ettenähtud katseid õienamata.

§ 221. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitseride määramine ametikohtadele, samuti üleviimine ja lähetamine teostub teenistushuvide kohaselt ülemuse äranägemisel. Ametikohtadele määratakse eeltähendatud ohvitserid ajutisteks ülemateks.

§ 222. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitseridele võib anda ainult erakorralist puhkust kuni 7 päevaks. Puhkuse andmise otsustab diviisiülem.

§ 223. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitseride atesteerimisel ohvitseri suhtes, kes on täitnud auastmes kõrgendamise tingimused, tähendatakse ühtlasi atestatsioonilehel, kas ohvitser on auastmes kõrgendamise vääriiline.

§ 224. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitseridel ei ole keelatud olla poliitiliste erakondade, poliitilisi sihte taotlevate ühingute või muude säärate koondiste liikmeiks, kuid neil on keelatud osa võtta poliitilistest miitingutest, koosolekutest, meeleavaldustest ja kihutustööst.

§ 225. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitseride vabastamine tegelikust sõjaväeteenistusest teostub õppuste või katsemobilisatsiooni lõpul. Enne seda vabastatakse ohvitseri tegelikust sõjaväeteenistusest õppustele kutsuja sellekohasel otsusel või ohvitseri tervislikult sõjaväeteenistuskõlbmatuks osutumisel.

§ 226. Tegelikku sõjaväeteenistuse ohvitseri võtmine õppusteks või katsemobilisatsiooniks kindla kuupalgata ametikohalt kindlakuupalgalisse teenistusse teostub sama võimuga kui reservohvitseride võtmine tegelikku sõjaväeteenistusse samaks otstarbeks.

§ 227. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks kindla kuupalgata ametikohalt kindlakuupalgalisse teenistusse võetud tegelikku sõjaväeteenistuse ohvitser loetakse kindlakuupalgalisse teenistusse võtmisega vabastatuks tegelikust sõjaväeteenistusest kindla kuupalgata ametikohal ja võetuks õppusteks või katsemobilisatsiooniks kindlakuupalgalisse teenistusse kui ohvitser reservist ning õppuste või katsemobilisatsiooni ajal teostub tema teenistuskäik ühistel alustel reservist õppusteks või katsemobilisatsiooniks tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitseridega.

§ 228. Pärast õppustest või katsemobilisatsioonist vabastamist paragrahvis 227 tähendatud ohvitser loetakse ilma eritsuseta tagasiastunuks tegelikku sõjaväeteenistusse endisele kindla kuupalgata ametikohale.

§ 229. Ohvitseride võtmine tegelikku sõjaväeteenistusse ja sellest vabastamine õppuste või katsemobilisatsiooni puhul avaldatakse vastava väeosa ülema käskkirjas.

2. peatükk.

Reservohvitseride teenistuskäik rahu ajal.

§ 230. Reservohvitserid võivad vabatahtlikult osa võtta sõjaväelistest õppustest Sõjavägede Juhataja poolt määratud alustel ja korras.

§ 231. Reservohvitseri võib aastmeis kõrgendada käesolevas peatükis ettenähtud alustel.

§ 232. Lipnikku võib kõrgendada nooremleitnandiks, kui ta:

- 1) on välja teeninud nooremleitnandi aastmele vähemalt neli aastat;
- 2) reservis olles on läbi teinud katsed (§ 206) rühmaülemailt nõutavate teadmuste ja oskuste piirides või lõpetades lipnikuna ülikooli on edukalt läbi teinud ülikoolis riigikaitse-ainetes õpetuse õppekavas ja töökavades ning eripäevade kavades ettenähtud riigikaitse-ainetes kõik kohuslikud harjutused, praktikumid ja eksamid;
- 3) reservlaste õppustel viibimisel on atesteeritud (§ 223) aastmes kõrgendamise vääriliseks või ülikooli lõpetamisel on vääristatud aastmes kõrgendamiseks.

§ 233. Nooremleitnanti võib kõrgendada leitnandiks, kui ta:

- 1) on välja teeninud leitnandi aastmele vähemalt seitse aastat;
- 2) reservis olles on nooremleitnandina läbi teinud katsed (§ 206) rühmaülemailt nõutavate teadmuste ja oskuste piirides või lõpetades nooremleitnandina ülikooli on edukalt läbi teinud ülikoolis riigikaitse-ainetes õpetuse õppekavas ja töökavades ning eripäevade kavades ettenähtud riigikaitse-ainetes kõik kohuslikud harjutused, praktikumid ja eksamid;
- 3) reservlaste õppustel viibimisel on atesteeritud (§ 223) aastmes kõrgendamise vääriliseks või ülikooli lõpetamisel on vääristatud aastmes kõrgendamiseks.

§ 234. Leitnanti võib kõrgendada kapteniks (vanemleitnandiks), kui ta:

- 1) on välja teeninud kapteni (vanemleitnandi) aastmele vähemalt seitse aastat;
- 2) on reservis olles leitnandina läbi teinud katsed (§ 206) kompaniülemailt nõutavate teadmuste ja oskuste piirides;
- 3) on ette nähtud mobilisatsiooni korral määramiseks vähemalt XI astme ametikohale;
- 4) reservlaste õppustel viibimisel on atesteeritud (§ 223) aastmes kõrgendamise vääriliseks.

§ 235. Reservohvitseri, kes teenivad kaitseliidus rühmaülemate, vastavil või kõrgemal riviala-ametikohtadel, võib kõrgendada aastmeis § 200—206 ettenähtud alustel ja korras.

Reservohvitseridel, kes kuuluvad kaitseliitu, kuid ei vasta eelmises lõikes ettenähtud tingimustele, lühendatakse § 232—234 esimestes punktides tähendatud aastme väljateenimise aega ühe aasta võrra, kui nad senises aastmes on teeninud kaitseliidus vähemalt 3 aastat.

§ 236. Aastmele väljateenimise aja väljaarvutamisel võetakse arvesse nii tegelikus sõjaväeteenistuses kui ka reservis viibitud aeg.

§ 237. Aastmeis kõrgendusi antakse üks kord aastas — Vabariigi aastapäeval.

§ 238. Aastmeis kõrgendamise ettepanekud teeb Sõjavägede Staap.

§ 239. Kõrgendamisel antud auastme vanuseks arvatakse kõrgendamispäev.

§ 240. Auastmeis kõrgendamine toimub samas korras kui kaadriohvitseride kõrgendamine auastmeis.

3. peatükk.

Eruohvitseridest.

§ 241. Eruohvitseri võib rahu ajal võtta tegelikku sõjaväeteenistusse ainult nende enese soovil ja ainult kindla kuupalgata ametikohtadele.

3. osa.

Ohvitseride teenistuskäik sõja ajal.

1. peatükk.

Tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride teenistuskäik sõja ajal.

1. jagu.

Üldeeskirjad.

§ 242. Tegelikku sõjaväeteenistuse ohvitseride sõjaaegne teenistuskäik on samasugune, kui nende rahuaegne teenistuskäik, välja arvatud käesolevas osas määratud erandid. Seejuures mobiliseerituna või omal soovil sõja ajal tegelikku sõjaväeteenistusse kindlakuupalgalisse teenistusse astunud ohvitseride teenistuskäik teostub ühistel alustel kaadriohvitseride teenistuskäiguga.

Tegelik sõjaväeteenistus loetakse sõjaaegseks sõjategevuse algpäevast kuni rahuaja olukorrale ülemineku päevani, missugused päevad määrab kindlaks Vabariigi President.

§ 243. Ohvitseride teenistuskäigu alal on Sõjavägede Ülemjuhatajal kõik õigused ja kohused, mis on ette nähtud Sõjavägede Juhatajale rahu ajal, ning peale selle veel käesolevas osas ettenähtud õigused ja kohused.

§ 244. Sõja ajal võib tegelikku sõjaväeteenistusse võtta iga ohvitseri, keda seal on võimalik kasutada. Seejuures:

- 1) sunduslikult tegelikku sõjaväeteenistusse võtmine teostub Sõjaväeteenistuse seaduse alusel;
- 2) ohvitseri enese soovil tegelikku sõjaväeteenistusse võtmise otsustab Sõjavägede Ülemjuhataja.

§ 245. Ametikohtadele määratakse ja ametikohtadelt vabastatakse ohvitseri sõja ajal teenistushuvide kohaselt.

§ 246. Ohvitseridele ettenähtud ametikohtadele nii sõjaväes kui ka väljaspool sõjaväge määrab ja tähendatud ametikohtadelt vabastab sõja ajal:

1) ülemaid:

- a) I astme ametikohtadel — Vabariigi President;
- b) II—VII astme ametikohtadel — Sõjavägede Ülemjuhataja;
- c) VIII—X astme ametikohtadel — diviisiülem;
- d) XI astme ja madalamail ametikohtadel — väeosauülem;

2) ajutisi ülemaid:

- a) I—III astme ametikohtadel — Sõjavägede Ülemjuhataja;
- b) IV—VII astme ametikohtadel — diviisiülem;
- c) VIII astme ja madalamail ametikohtadel — väeosauülem.

§ 247. Ohvitseride üleviimisi ühest väeosast või väekoondisest teise väeossa või väekoondisse, Sõjaministeeriumist või sõjaväest kaitseliitu või piirivalvesse või vastupidi, kaitseliidust piirivalvesse või vastupidi, võib sõja ajal teostada ainult teenistushuvides Sõjavägede Ülemjuhataja võimuga.

§ 248. Puhkused reguleeritakse sõja ajal Sõjavägede Ülemjuhataja eeskirjadega.

§ 249. Ohvitseri vabastatakse sõja ajal tegelikust sõjaväeteenistusest ainult tervisekaotuse korral, mis ei võimalda ohvitseri edaspidist kasutamist tegelikus sõjaväeteenistuses.

Tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamise otsustab Sõjavägede Ülemjuhataja.

§ 250. Demobilisatsiooni korral vabastatakse ohvitseri tegelikust sõjaväeteenistusest vajaduse kohaselt.

2. jagu.

Ohvitseride aastmeis kõrgendamine sõja ajal.

§ 251. Sõja ajal võib ohvitseri kõrgendada aastmeis:

- 1) sõjas ülesnäidatud vahvuse eest;
- 2) erakorraliste teenete eest;
- 3) väljateenitud aja eest.

§ 252. Sõjas ülesnäidatud vahvuse eest võib kõrgendada aastmeis ohvitseri, kes on korda saatnud erakorralist meelegindlust, osavust või vaprust nõudva vägiteo, millest sõltus järgnev sõjaline edu. Peale vägiteo ohvitserilt kõrgendamiseks mingisuguseid muid eeltingimusi ei nõuta.

Kõrgendamisel antud aastme vanuseks arvatakse vägiteo kordasaatmise päev.

§ 253. Teenete eest võib ametikohtadele vastavasse aastmeisse kõrgendada ohvitseri, kes sõja ajal on teenistuses osutanud erakorralist algatust, püsivust, meelegindlust ja julgust. Peale teenete ja ametikoha ei nõuta ohvitserilt kõrgendamiseks muid eeltingimusi.

Kõrgendamisel antud aastme vanuseks arvatakse kõrgendamispäev.

§ 254. Aastmeis kõrgendamine väljateenitud aja eest on sõja ajal, välja arvatud käesolevas jaos määratud erandid, ühesugune aastmeis kõrgendamisega rahu ajal.

§ 255. Sõja ajal ei ole nõutav rahu ajal aastmeis kõrgendamise eeltingimusena ettenähtud kõrgendatava hinnang atestatsiooni järgi. Seda hinnangut asendab vääristus kõrgendamisetpanekus, kui Sõjavägede Ülemjuhataja ei ole sel alal kehtima pannud erieeskirja.

§ 256. Kõrgendamiseks väljateenitud aja eest kapteni (vanemleitnandi) ja kõrgemaisse aastmeisse, kaasa arvatud kindralmajori (kontradmiraali) auaste, peab ohvitser sõja ajal olema teeninud vahenditult enne aastmes kõrgendamist vahetpidamata ülemana ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamise sellesse aastmesse, vähemalt:

- 1) rindel või sõjategevust juhtivail ametikohtadel:
  - a) kapteni aastmesse kõrgendamiseks — 3 kuud;
  - b) vanemohvitseri ja kindralmajori (kontradmiraali) aastmesse kõrgendamiseks — 4 kuud;
- 2) tagalas kõigisse eespool-nimetatud aastmeisse kõrgendamiseks — 6 kuud.

§ 257. Paragrahvi 73 eeskiri ei ole kohaldatav sõja ajal.

§ 258. Nooreleitnandiks võib kõrgendada kindlakuupalgalises teenistuses olevat lipnikku, kes on välja teeninud nooreleitnandi auastmele kaks aastat ja on ülemuse poolt vääristatud auastmes kõrgendamiseks.

§ 259. Auastmele väljateenitud aja väljaarvutamisel arvatakse sõjaegne teenistus järgmiselt:

- 1) teenistus rindel või sõjategevust juhtivatel ametikohtadel: nooremohvitseridel — üks päev neljaks päevaks; vanemohvitseridel ja kindralitel (admiralidel) — üks päev kolmeks päevaks;
- 2) teenistus tagalas — kõigil ohvitseridel üks päev kaheks päevaks.

Sõjategevust juhtivad ametikohad määrab oma käskkirjaga Vabariigi President.

Sõjaaegne teenistus liigitatakse teenistuseks rindel ja teenistuseks tagalas Sõjavägede Ülemjuhataja eeskirjadega. Pärast Sõjavägede Ülemjuhataja instituudi likvideerimist ohvitseride sõjaaegse teenistuse liigitamise ja arvestamise alal tekkinud küsimused, mida ei saa lahendada Sõjavägede Ülemjuhataja poolt antud eeskirjade järgi, otsustab Sõjavägede Nõukogu.

§ 260. Auastmeis kõrgendamise ettepanekute esitamine ja auastmeis kõrgendamise teostamine sõja ajal ei ole seotud mingisuguste tähtaegadega ega ole piiratud kõrgendatavate arvuga. Kõrgendamisetpanekud esitatakse võimalikult kohe pärast vägiteo või teene kordasaatmist või auastme välja teenimist.

§ 261. Koloneli ja madalamaisse auastmeisse kõrgendab ohvitseri sõja ajal Sõjavägede Ülemjuhataja, kõrgemaisse auastmeisse — Vabariigi President.

2. peatükk.

Reserv- ja eruohvitseride teenistuskäik sõja ajal.

§ 262. Reservohvitseride teenistuskäik sõja ajal teostub ühistel alustel nende teenistuskäiguga rahu ajal.

§ 263. Erus olevaid ohvitseri võib sõja ajal tegelikku sõjaväeteenistusse võtta ainult nende endi soovil kõigile ametikohtadele — vastavalt nende võimetele.

4. osa.

Eesti Vabariigi sõjaväe ohvitseri auastme andmine välisriikide sõjavägedes ohvitserikutse omandanud isikutele.

§ 264. Eesti Vabariigi kodakondsusse kuuluvatele välisriikide sõjavägedes ohvitserikutse omandanud sõjaväeteenistuskohuslikkudele isikutele, kes valdavad vabalt eesti keelt ja ei ole § 29 tähendatud seisukorras, võib nende soovil anda vastavaid Eesti Vabariigi sõjaväe ohvitseri auastmeid § 265—270 ettenähtud tingimustel ja korras.

§ 265. Lipniku, nooreleitnandi või leitnandi auastme saamiseks tuleb § 264 tähendatud isikutel õiendada katse rühmaülemailt, kapteni (vanemleitnandi) auastme saamiseks — kompaniülemailt, majori (kaptenmajori) auastme saamiseks — pataljoniülemailt ja kolonelleitnandi (kaptenleitnandi) või koloneli (mereväekapteni) auastme saamiseks — väeosaulemailt nõutavate teadmiste ja oskuste piirides.

Katset võib õiendada mitte kõrgema auastme saamiseks, kui isik omas välisriigi sõjaväes.

§ 266. Paragrahvis 265 tähendatud katsete kavad ja katsete teostamise korra määrab Sõjavägede Juhataja.

§ 267. Auastme saamiseks on õigus katset õiendada mitte üle 2 korra.

§ 268. Sooviavaldused § 265 nimetatud katseist osavõtmiseks esitatakse kirjalikult Sõjavägede Juhataja nimele. Sooviavaldusele lisandatakse dokumendid sooviavaldaja üldise ja sõjalise hariduse ning sõjaväelise teenistuskäigu kohta, kodakondsustunnistus, perekonnaseisutunnistus ja politsei tõend selle kohta, et sooviavaldaja ei ole § 29 p. 1—4 tähendatud seisukorras.

§ 269. Kõik Eesti Vabariigi kodakondsusse kuuluvad välisriikide sõjavägedes ohvitserikutse omandanud sõjaväeteenistuskohuslikud isikud, kes ei valda vabalt eesti keelt või § 265 ettenähtud katseil osutuvad nõrkadeks või kes ei ole veel õiendanud katset, arvestatakse reameestena, kui nad ei oma reamehe auastmest kõrgemat Eesti auastet.

§ 270. Auaste antakse § 264 tähendatud isikutele Vabariigi Presidendi käskkirjaga. Auastme vanuseks loetakse auastme andmise päev.

5. osa.

Ohvitseride degradeerimine ja reameheks alandamine.

1. peatükk.

Degradeerimine.

§ 271. Ohvitseri degradeerimiseks nimetatakse ohvitserilt kõigi sõjaväeliste auastmete äravõtmist.

§ 272. Ohvitser degradeeritakse kohtuotsusega, kui karistusega käib kaasas või on ühendatud kõigi sõjaväeliste auastmete äravõtmine ohvitserilt.

§ 273. Ohvitser loetakse degradeerituks kohtuotsuse seadusjõusse astumise päevast.

§ 274. Degradeeritu arvestatakse tööteenistuskohuslasena.

§ 275. Degradeerimine avaldatakse Sõjavägede Juhataja käskkirjas.

§ 276. Degradeeritu võib saada uuesti ohvitseriks armuandmise korras Vabariigi Presidendi otsusel.

Armuandmise korras võib degradeeritu tagasi saada oma endise või sellest madalama auastme, kusjuures tagasiantud auastme vanus loetakse auastme tegasiandmise otsuse tegemise päevast.

§ 277. Degradeeritule auastmete tagasiandmine avaldatakse Sõjavägede Juhataja käskkirjas.

2. peatükk.

Reameheks alandamine.

§ 278. Ohvitseri alandamine reameheks teostub:

1) kohtuotsusega, kui ohvitserile on määratud karistus, millega käib kaasas alandamine reameheks;

2) Ohvitseride aukohtute seadluses määratud alustel ja korras;

3) § 280 ettenähtud võimuga, kui ohvitser on mõistetud süüdi võõra varanduse omastamises, usalduse kuritarvitamises, varguses, röövimises, väljapressimises või kelmuses — juhul, kui süüdimõistetud ei ole juba reameheks alandatud p. 1 järgi.

Peale eelmises lõikes tähendatud juhtude võib reservohvitseri, kes on osutunud kõlbmatuks ohvitseri ülesannete täitmiseks tegelikus sõjaväeteenistuses, välja arvatud kõlbmatuse tervislikkudel põhjustel, reameheks alandada § 280 ettenähtud võimuga pärast kõlbmatuse selgitamist juurdlusega.

Peale selle võib sõja ajal ohvitseri reameheks alandada § 280 ettenähtud võimuga kohusetundeta tegutsemise või mitteväärika teo või ülalpidamise eest.

Kohtuotsusega reameheks alandamine avaldatakse Sõjavägede Juhataja käskkirjas.

§ 279. Ohvitser loetakse reameheks alandatuks:

- 1) § 278 p. 1 ja 3 ettenähtud juhtudel — kohtuotsuse seadusjõusse astumise päevast;
- 2) § 278 p. 2 ja sama paragrahvi teises ja kolmandas lõikes ettenähtud juhtudel — Vabariigi Presidendi või Sõjavägede Ülemjuhataja vastava käskkirja avaldamise päevast.

§ 280. Ohvitseri alandab reameheks oma käskkirjaga:

- 1) rahu ajal — Vabariigi President;
- 2) sõja ajal:
  - a) kindralid — Vabariigi President;
  - b) kolonele ja madalamais auastmeis olevaid ohvitseri — Sõjavägede Ülemjuhataja.

§ 281. Reameheks alandatu võib saada uuesti ohvitseriks:

- 1) armuandmise korras Vabariigi Presidendi otsusel;
- 2) sõjalise vägiteo või erakorralise teene eest, kui ta ei ole kaotanud Kriminaalseadustiku § 18 või 19 ettenähtud õigusi või kui ta nimetatud õigused on küll kaotanud, kuid on need jälle tagasi saanud:
  - a) rahu ajal — Vabariigi Presidendi otsusel;
  - b) sõja ajal: kindralite auastmetesse — Vabariigi Presidendi otsusel ja koloneli ning madalamatesse auastmetesse — Sõjavägede Ülemjuhataja otsusel.

Armuandmise korras võib reameheks alandatu tagasi saada oma endise või sellest madalama auastme, kusjuures tagasiandud auastme vanus loetakse auastme tagasiandmise otsuse tegemise päevast.

Sõjalise vägiteo eest võib reameheks alandatu tagasi saada oma endise või sellest madalama auastme, kusjuures tagasiandud auastme vanus loetakse vägiteo toimepanemise päevast.

Erakorralise teene eest võib reameheks alandatud uuesti ülendada ohvitseriks, andes temale esimese ohvitseri auastme üldistel alustel ja korras.

§ 282. Reameheks alandatule auastmete tagasiandmine avaldatakse vastavalt Vabariigi Presidendi või Sõjavägede Ülemjuhataja käskkirjas.

6. osa.

Ohvitseride teenistuskirjade pidamine.

§ 283. Iga sõjaväeteenistuskohusliku ohvitseri kohta peetakse teenistuskirja käesolevale paragrahvile lisandatud vormi (lisa nr. 2) järgi.

§ 284. Teenistuskirja märgitakse ohvitseri kohta järgmised andmed:

- 1) auaste, nimi ja perekonnanimi;
- 2) sünniaeg;
- 3) rahvus;
- 4) perekonnaregistri pidamise koht;
- 5) perekonnaseis;

- 6) üld- ja sõjaline haridus;
- 7) milliseid võõrkeeli valdab;
- 8) teenistuskäigu kirjeldus kronoloogilises järjekorras.

§ 285. Teenistuskäigu alal (§ 284 p. 8) märgitakse teenistuskirja:

- 1) ohvitseriks ülendamine;
- 2) tegelikku sõjaväeteenistusse võtmine ja sellest vabastamine;
- 3) auastmes kõrgendamised, alandamised ja degradeerimised;
- 4) ametikohale määramised ja ametikohalt vabastamised;
- 5) üleviimised ja üle 3 päeva kestvad lähetamised;
- 6) sõjategevusest osavõtmised rindel ja tagalas;
- 7) teenistuskohuste täitmisel saadud haavamised, vigastused, põrutused, mürgitused ja haigused;
- 8) puhkused, välja arvatud: puhkused, mis ei kuulu avaldamisele käskkirjas, ja kõik pühadepuhkused;
- 9) kuupalga ja korteriraha norm;
- 10) autasud ning au- ja teenetemärgid; kiitused, mis kiituse avaldaja oma käskkirjaga on määranud teenistuskirja kandmiseks;
- 11) kohtu poolt määratud karistused, milledega käib kaasas õiguste kaotamine või õiguste kitsendamine teenistuse alal, ja karistused, mis kuuluvad teenistuskirja kandmisele kohtuotsuse või Sõjaväe distsiplinaarkaristuste seadluse järgi;
- 12) muud andmed, mis kuidagi võivad mõjuda ohvitseri teenistuskäigule või ohvitseri õiguste kindlaksmääramisele.

Peale eespool-tähendatud andmete, mis käivad ohvitserina teenitud aja kohta, märgitakse teenistuskäigu alal ohvitseri teenistuskirja veel need andmed sõdurina, allohvitserina ja Vabadussõjas kaitseliitlasena teenitud ning riigi- ja omavalitsusteenistuses oldud aja kohta, mis on vajalikud ohvitseri teenistustasu- või pensioniküsimuste otsustamiseks.

§ 286. Teenistuskiri koostatakse ja seda peetakse kahes eksemplaris.

§ 287. Teenistuskirja kantud andmete juurde, mis puutuvad teenistuskäiku Eesti Vabariigis sõjaväelasena, märgitakse alusena käskkirjad, milledes need andmed on avaldatud.

Kõigi muude teenistuskirja kantud andmete tõendamiseks lisandatakse teenistuskirja esimesele eksemplarile sellekohased algdokumendid (nagu omavalitsuse perekonnaseisuametnikult antud tunnistused, haridustunnistused, käskkirjad, määrused, kohtuotsused) või tõestatud ära kirjad tähendatud algdokumentidest või nende algdokumentide põhjal väljaantud muud tunnistused (nagu endised teenistuskirjad, isikute tõendused) või tõestatud ära kirjad eespool-tähendatud tunnistustest.

Erandina võib tõendada andmeid teenistuskäigu kohta endise Vene sõjaväes vähemalt kahe usaldusväärse isiku allkirjaga.

§ 288. Andmed sõjaväeteenistuskäigu kohta Eesti Vabariigis sõjaväelasena ja neid andmeid tõendavad dokumendid muretseb väeosa, kes teenistuskirja koostab või seda peab. Kõik muud andmed ja neid andmeid tõendavad dokumendid muretseb ohvitser ise.

§ 289. Kõik andmed märgitakse teenistuskirja täpselt, ära tähendades sündmuse aasta ja kuupäeva ning sissekande aluse, kusjuures sündmuse sisu väljendav sõna paigutatakse võimalikult lause algusse.

§ 290. Igal ohvitseril on õigus oma teenistuskirjast järele vaadata, kas kõik andmed on sinna õieti sisse kantud.

§ 291. Teenistuskirja esmakordne koostamine teostub ohvitseriks ülendamise või ohvitserina arvelevõtmise puhul.

Ohvitseriks ülendamise puhul koostatakse teenistuskiri:

- 1) Sõjakooli ohvitserideklassi või Sõjaväe Tehnikakooli vastuvõetute kohta — Sõjavägede Õppeasutiste poolt;
- 2) portupei-aspirantidest ja aspirantidest ohvitseriks ülendatute kohta — selle väeosa poolt, kus nad teenisid tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamisel.

Ohvitserina arvelevõetavate välisriikide sõjavägedes vastava kutse omandanud isikute kohta koostatakse teenistuskiri Sõjavägede Staabis.

§ 292. Koostatud teenistuskirja (§ 291) esimene eksemplar ühes tõendavate dokumentidega saadetakse alalhoidmiseks Sõjavägede Staapi.

Teenistuskirja teine eksemplar saadetakse edaspidiseks pidamiseks sinna väeossa, kuhu ohvitser teenistusse määratakse, või antakse ohvitserile, kui ta arvatakse reservi.

§ 293. Sõjavägede Staabis alalhoitavaid teenistuskirjade esimesi eksemplare täiendatakse iga aasta algul väljavõtetega väeosades peetavaist samade teenistuskirjade teistest eksemplaridest. Sellekohased väljavõtted kogu möödunud aasta sissekannete kohta saadetakse väeosade poolt Sõjavägede Staapi hiljemalt 15. jaanuariks. Väljavõte kinnitatakse väeosaülema, adjutandi ja asjaomase ohvitseri allkirjadega. Väljavõttele lisandatakse selles näidatud andmeid tõendavad dokumendid § 287 ettenähtud alustel.

§ 294. Teenistuskirja teise eksemplari pidamine teostub:

- 1) Sõjaministri, Sõjavägede Juhataja ja Sõjaministri abi ning neile vahenditult alluvate ohvitseride kohta — Sõjavägede Staabis;
- 2) sõjaväeringkonnaülemate ja diviisiülemale vahenditult alluvate väeosaülemate ning neile vastavalt ametikohtadel teenivate ohvitseride kohta — diviisi või vastava väekoondise staabis;
- 3) väeosaülemate ja vastavalt ametikohtadel teenivate ohvitseride kohta — sõjaväeringkonna staabis;
- 4) väeosaülema ametikohast madalamail ametikohtadel teenivate ohvitseride kohta — selles väeosas, kus ohvitser on nimekirjas.

Erandeid eelmise lõike eeskirjadest ohvitseride teenistuskirjade teiste eksemplaride pidamise kohta võib teha vastavalt alluvusele Sõjaminister või Sõjavägede Juhataja.

§ 295. Ohvitseri üleviimisel ühest väeosast teise saadetakse tema teenistuskiri uude väeossa, lõpetatuna senisest väeosast lahkumise päevaga ning kinnitatult väeosaülema, adjutandi ja asjaomase ohvitseri allkirjadega. Teenistuskirja ümberkirjutamise puhul endised allkirjad jäetakse välja.

§ 296. Ohvitseri vabastamisel tegelikust sõjaväeteenistusest koostatakse tema teenistuskiri väeosas lõplikult kahes eksemplaris, millest üks eksemplar saadetakse ühes tõendavate dokumentidega Sõjavägede Staapi ja teine eksemplar antakse vabastatavale kätte.

Kui vabastamine toimub koosseisu kitsendamise tõttu, siis saadab väeosa teenistuskirja ära kirja ametnikkude reservi.

Ohvitseri kustutamisel ametnikkude reservi nimekirjast antakse sealolev teenistuskirja ärakiri ohvitserile välja või juhul, kui ohvitser seda ei soovi, saadetakse Sõjavägede Staapi.

Reservist või erust tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitser on kohustatud tema käes oleva teenistuskirja teise eksemplari esitama selle väeosa või asutise ülemale, kuhu ta teenistusse võeti.

§ 297. Ohvitseri erusse arvamiseга lõpeb tema teenistuskirja pidamine, kusjuures teenistuskirja esimene eksemplar ühes kõigi tõendavate dokumentidega hoitakse alal Sõjavägede Staabis.

7. osa.

Lõppeeskirjad.

§ 298. Käesoleva seadluse elluviimiseks on õigus anda juhendeid Sõjavägede Juhatajal.

II.

Kõigis kehtivais seadlustes, määrustes ja muudes eeskirjades, mis on antud enne käesoleva seadluse jõustumist, nimetus „kaadriohvitser“ loetakse käesoleva seadluse jõustumisega muudetuks ja asendatuks nimetusega „kutseohvitser“.

III.

Käesoleva seadluse jõustumisega loetakse kõik ametikohtadel kohustetäitjatena teenivad ohvitserid ja sõjaväeametnikud vastavail ametikohtadel ülemateks.

IV.

Kõik ohvitseride ametikohtadel kohustetäitjatena teenivad riigiteenijad loetakse käesoleva seadluse jõustumisega neil ametikohtadel ülemateks riigiteenijatena-vabateenijatena.

Kõik pärast käesoleva seadluse jõustumist ohvitseride ametikohtadele mittedõjaväelastena teenistusse võetavad isikud määratakse neile ametikohtadele ülemateks riigiteenijatena-vabateenijatena.

Peale üldises korras ametikohalt vabastamise võib eelmistes lõigetes tähendatud riigiteenijaid-vabateenijaid vabastada nende ametikohtadelt veel juhul, kui ametikohale määratakse ülemaks ohvitser.

V.

Käesoleva seadluse jõustumisega loetakse kõik ametikohtadel ajutiste kohustetäitjatena teenivad ohvitserid ja sõjaväeametnikud ajutisteks ülemateks ja ajutiste kohustetäitjate kohta kehtivaid eeskirju kohaldatakse ajutistele ülematele.

VI.

Enne käesoleva seadluse jõustumist ametikohal kohustetäitjana teenitud aeg arvestatakse vastaval ametikohal ülemana teenitud ajana.

VII.

Paragrahvi 103 eeskiri ei ole kohaldatav neile sõjaväeametnikkudele, kes teenisid Vabadussõja ajal sõjaväes sõjaväeametnikkudena, sõjaaegsete sõjaväeametnikkudena või sõjaväeametniku asetäitjatena ja kes käesoleva seadluse jõustumisel teenisid ametikohtadel ülematena.

VIII.

Käesolevas seadluses ettenähtud ohvitseride ametikohtade astmete (§ 35) ja enne käesoleva seadluse jõustumist kinnitatud Sõjamineisteriumi,

sõjaväe, kaitseliidu ja piirivalve koosseisudes ettenähtud ohvitseride ametikohtade astmete vastavuse kuni uute koosseisude kehtimapanemiseni määrab teenistuskäigu küsimuste lahendamisel vastavalt alluvusele Sõjaminister, Siseminister või Sõjavägede Juhataja.

IX.

Ohvitseride aukohtute seadluse (RT 1928, 33, 177) § 59, 70 ja 71 muudetakse ja pannakse kehtima järgmises redaktsioonis:

§ 59. Aukohus võib otsustada:

- 1) kaebealuse õigeks mõista;
- 2) kaebealusele noomituse määrata;
- 3) kaebealuse tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamiseks esitada;
- 4) kaebealuse reameheks alandamiseks esitada.

Vormikandmise õigusega tegelikust sõjaväeteenistusest vabastatud ohvitseride kohta võib aukohus otsustada kaebealuse vormikandmise õiguse äravõtmiseks esitada.

§ 70. Diviisiülem, edasi saates esitise kaebealuse tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamise kohta, lisandab oma arvamuse aukohtu otsuse seaduspärasuse kohta.

Küsimuse otsustab lõplikult ülem, kes Ohvitseride teenistuskäigu seadluse järgi on õigustatud kaebealust sõjaväeteenistusest vabastama. See ülem võib aukohtu otsuse ka tühistada, kui aukohtu seadlust on rikutud, ja asja tagasi saata ülemale, kelle korraldusel aukohus on moodustatud, asjale käigu andmiseks § 65 korras.

§ 71. On aukohus otsustanud kaebealuse esitada reameheks alandamiseks, siis see ülem, kelle korraldusel aukohus on moodustatud, kui ta § 65 korras otsust ei tühista, teeb aukohtu otsusele vastava esitise ja saadab selle ühes § 69 teises lõikes tähendatud dokumentidega alluvuse korras edasi. Kõrgemad ülemad lisandavad asjale oma arvamuse otsuse seaduspärasuse kohta.

Küsimuse otsustab lõplikult ülem, kelle võimkonda kuulub kaebealuse reameheks alandamine. See ülem võib aukohtu otsuse ka tühistada, kui aukohtu seadlust on rikutud, ja asja tagasi saata ülemale, kelle korraldusel aukohus on moodustatud, asjale käigu andmiseks § 65 korras.

X.

Ohvitseride aukohtute seadlust (RT 1928, 33, 177) täiendatakse paragrahviga 71¹ järgmises redaktsioonis:

§ 71¹. On aukohus otsustanud kaebealuse, kes tegelikust sõjaväeteenistusest on vabastatud vormikandmise õigusega, esitada vormikandmise õiguse äravõtmiseks, siis antakse aukohtu otsusele käik samas korras, nagu tähendatud § 71 esimeses lõikes.

Küsimuse otsustab lõplikult kas Vabariigi President või Sõjaminister, vastavalt Tegelikust sõjaväeteenistusest vabastatud sõjaväelaste vormikandmise seadluse eeskirjadele.

XI.

Käesolev seadlus jõustub avaldamisega.

Selle seadluse jõustumisega kaotavad kehtivuse:

- 1) Ohvitseride teenistuskäigu seadlus (RT 1931, 85, 644; 1934, 17, 113; 1934, 19, 134; 1934, 28, 243; 1934, 39, 351; 1934, 66, 571; 1935, 8, 76; 1935, 71, 619; 1936, 13, 89; 1937, 12, 101; 1938, 18, 164;

- 2) Seadlus kaitseväe ohvitseride auastmete tabeli muutmise kohta (RT 1922, 139);
- 3) Ajutine seadlus alamkapteni ja aktiivteenistuse lipniku auastme ära-kaotamise ning ohvitseride auastmete vanuse kindlakstegemise kohta (RT 1924, 37/38; 1924, 89);
- 4) Seadlus sõjakooli rahuaegse kursuse lõpetanud ja Vabariigi Valitsuse otsusel 5. augustist 1921. a. lipnikkudeks ülendatud ohvitseridele rahuaegse ohvitseri — nooremleitnandi aukraadi andmise kohta (RT 1923, 1/2);
- 5) Seadlus nende Eesti kodanikkude kaitseväkke vastuvõtmise kohta, kes ohvitseridena ja ametnikkudena välisriikide sõjavägedes teeninud (RT 1923, 18);
- 6) Ajutine seadlus sõjaväeametnikkude ohvitserideks ümbernimetamise kohta (RT 1924, 24).

Lisa nr. 1.

Ohvitseride teenistuskäigu
seadluse § 76 juurde.

E T T E P A N E K

kõrgendamiseks ..... auastmesse

vanusega „.....“ ..... 19..... arvates.

(väeosa või asutise nimetus, ametikoht)

(auaste, nimi ja perekonnanimi)

..... ülemale

(sõjaväeringkonna- või vastavale)

„.....“ ..... 19..... (ettepaneku tegija allkiri)

Nr. ....

(adjutandi allkiri)

..... ülemale

(diviisi või vastavale)

„.....“ ..... 19..... (sõjaväeringkonna- või vastava ülema allkiri)

Nr. ....

(staabiülema allkiri)

(Sõjaministrile või Sõjavägede Juhatajale)
Sõjavägede Staabi ülema kaudu)

„.....“ ..... 19..... (diviisi või vastava ülema allkiri)

Nr. ....

(staabiülema allkiri)

Nr.	Andmed aastmesse kõrgendamise ettepaneku juurde	
1	Auaste, nimi ja perekonnanimi	
2	Praegune ametikoht	
3	Sünniaeg	
4	Hari- dus	üldine
		sõjaline
5	Ülendused ja kõrgendused	esimesse ohvitseri aastmesse, vanusega
		praegusse aastmesse, vanusega
6	Eesti sõjaväkke astumise aeg	
7	Teenistus	tegelikult ohvitserina
		praegusel ametikohal
		praegusele vastaval ja kõrgemal ametikohal
8	Praeguse ametikoha aste ja auaste	
9	Atestatsiooni kokkuvõtted	
10	Autasud	
11	Tervislik seisund sõjaväeteenistuskõlblikkuse suhtes (kõlblik või kõlbmatu rivi-teenistusse või kõlbmatu sõjaväeteenistusse)	
12	Ohv. teenist. käigu seadluse §-id, mille alusel kõrgendamiseks ette pandud	
13	Soodustused, millele alla kuulub	
14	Aeg, mida kõrgendamisel ei arvestata (Ohv. t.-k. seadl. § 50)	

..... 19.....

(väeosa või asutise ülema allkiri)

(adjutandi allkiri)

Sõjavägede Staabi märkmeid:

Lisa nr. 2.

Ohvitseride teenistuskäigu
seadluse § 283 juurde.

T E E N I S T U S K I R I

.....
(perekonnanimi).....
(nimi ja isanimi).....
(auste).....
(ametikoht).....
(väeosa või asutis).....
(auste, perekonnanimi ja nimi)

I	Sünniaeg	
II	Rahvus	
III	Perekonnaseisumeti nimetus, kus peetakse perekonnaregistrit	
IV	Perekonnaseis	
V	H a r i d u s	üldine või kutseline-mittesõjaline (ära tähendada, millise õppeasutise või klassi õppeasutises või kõrgema õppeasutise teaduskonna, osakonna jne. lõpetanud ja millal)
		sõjaline
		milliseid võõrkeeli valdab
		kõnes
		kirjas
VI	Autasud ja au- ning teenetemärgid	

(aaste, perekonnanimi ja nimi)

VII	Teenistuskirja teenistuskäigu lahtrisse sissekantud karistused	
VIII	Sõjategevusest osavõtmise ja teenistuskohuste täitmisel saadud tervisrikked (Ära tähendada: 1) millal loetud rindel olevaks ja millal sealt lahkunuks; 2) kokku mitu aastat, kuud ja päeva viibinud rindel; 3) mitu aastat, kuud ja päeva viibinud tagala-väeosades ja -asutistes; 4) kui haavata või põrutada saanud või teenistuskohuste täitmisel haigestunud, siis millal ja kus)	

(aaste, perekonnanimi ja nimi)

Jrk. nr.	IX Teenistuskäik kronoloogilises järjekorras	Aasta	Kuu	Päev

Lugened:

(allkiri)

(väeosa või asutise ülema allkiri)

"..... 19.....

(pitser)

Nr.....

(adjutandi allkiri)

Tallinnas, 28. novembril 1938.

K. Päts
Vabariigi President.J. Laidoner
kindralleitnant,
Sõjavägede Ülemjuhataja.K. Eenpalu
Peaminister.P. Lill
kindralleitnant,
Sõjaminister.

		Lk.
8. jaotis	— Kõrvalametite pidamise tingimused	§ 157—158 24
9. „	— Kaadriohvitseride vabastam. tegelikust sõjaväeteenistusest	§ 159—169 25
4. jagu	— Väljapoole Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatud kaadriohvitseride teenistuskäik	§ 170—181 27
5. „	— Sõjaministeeriumis või sõjaväes kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride teenistuskäik	§ 182—192 29
6. „	— Kaitseliidus teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride teenistuskäik	§ 193—208 30
1. jaotis	— Kaitseliidus teenivate kaadriohvitseride teenistuskäik	§ 193—194 30
2. „	— Kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride teenistuskäik	§ 195—208 31
7. jagu	— Piirivalves teenivate kaadriohvitseride teenistuskäik	§ 209—217 33
8. „	— Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitseride ja samadeks otstarveteks kindla kuupalgata ametikohtadelt kindla kuupalgalisse teenistusse võetud tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride teenistuskäik	§ 218—229 33
2. peatükk	— Reservohvitseride teenistuskäik rahu ajal	§ 230—240 35
3. „	— Eruohvitseridest	§ 241 36

3. o s a.

Ohvitseride teenistuskäik sõja ajal.

1. peatükk	— Tegelikku sõjaväeteenistuse ohvitseride teenistuskäik sõja ajal	§ 242—261 36
1. jagu	— Üldeeskirjad	§ 242—250 36
2. „	— Ohvitseride auastmeis kõrgendamine sõja ajal	§ 251—261 37
2. peatükk	— Reserv- ja eruohvitseride teenistuskäik sõja ajal	§ 262—263 38

4. o s a.

Eesti Vabariigi sõjaväe ohvitseri auastme andmine välisriikide sõjavägedes ohvitserikutse omandanud isikutele	§ 264—270 38
--	---------------------

5. o s a.

Ohvitseride degradeerimine ja reameheks alandamine.

1. peatükk	— Degradeerimine	§ 271—277 39
2. „	— Reameheks alandamine	§ 278—282 39

6. o s a.

Ohvitseride teenistuskirjade pidamine	§ 283—297 40
--	---------------------

7. o s a.

Lõppeeskirjad	§ 298 43
--------------------------------	-----------------

II—VIII

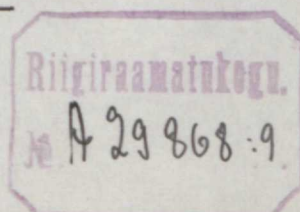
Üleminekukorra eeskirjad	43
------------------------------------	----

IX—X

Ohvitseride aukohtute seadluse muudatus ja täiendus	44
---	----

XI

Seadluse jõustumise aeg ja seadlused, mis kaotavad kehtivuse	44
--	----

st

~~15512 a~~

A29868:9

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

1 0100 00044684 5